FORENINGEN NORDEN

NORDEN NU

Nr. 1 - januar 2012

BARNEDÅB I SAMEDRAGTER

I dette udvidede nr. af Rejsemagasinet fortæller Merete og Frode Riber fra NORDEN -afdelingen i Holstebro om et fantastisk påsketur til samebyen Kautokeino i norsk Finmarken.

Her overværede de bl.a. den årlige konfirmation i den lokale trækirke, som startede med at konfirmanderne i deres farvestrålende samedragter kom i procession ind i kirken.

Påskedag var der højmesse, hvor der også var barnedåb, som dette foto viser.

Læs mere om denne - og andre spændende rejser og rejsetilbud på side 17 -39 i dette nr. af bladet.

NORDISK SAMARBEJDE - EN SPÆNDENDE OG VIGTIG OPGAVE

Læs interviewet med den nye minister for nordiske anliggender, Maru Sareen, og om ministerens besøg på landskontoret på side 4-5.

FRA MALMØ TIL MALMØGADE

Læs den glade nyhed om den kommende flytning af FNF´s administration fra Malmø til den danske Foreningen NORDEN´s lokaler i København på side 7.

NÅR DET VIRKELIG GÆLDER, STÅR VI SAMMEN I NORDEN

Læs en række artikler om forløbet af Nordisk Råds session i København i november med bl.a. udtalelser af de nordiske statsministre, fra side 8.

Indhold

NORDEN NU Nr. 1 - januar 2012

OBS: Udgivelsestidspunkter
NORDEN Nu udkommer i januar, april, juni og oktober.
Redaktionel deadline for nr. 2/2012: 1. marts 2011.

Side 3	Lederartikel
Side 4 – 5	Interview med den nye nordiske samarbejdsminister
Side 6	Norden stærkere end nogensinde (Bertel Haarder)
Side 7	Fra Malmø til Malmøgade
	Lokalafdelingen - det bærende organ
Side 8	Når det virkelig gælder, står vi sammen i Norden
Side 9	Indledningen til en proces
	Velkommen til en spændende nordisk uge
Side 10	Nordisk pris til FNF
	Ny debat om nordisk forbundsstat
Side 11	Dansk præsident for UNR
	Kimmo Sasi præsident for NR i 2012
Side 12	Danmark respekterer fortsat pasunionen
Side 13	Nordisk priser uddelt i København
	Hele Norden vil være lykkelig
Side 14	NR -krav om klimapolitikken
	Nordiske ministre vil satse på grøn vækst
Side 15	Forslag om nordisk ombudsmand for grænsehindringer
Side 16	Velfærdsstaten i fokus under norsk formandskab
	Positiv debat om frivillig arbejde
Side 17 – 39	REJSEMAGASINET med artikler og rejsetilbud
Side 40	Sproghjørnet (Henrik Hagemann)
Side 41	Historisk tradition for frivilligt arbejde
Side 42	Brug det nordiske til at blive inspireret
Side 43	Nordiska Bokens Dag i Helsingør
	Vinderopskrifter fra Grønland og Norge
Side 44	Stor opgave løst af lokalafdeling

Artikler og indlæg udtrykker ikke nødvendivis Foreningen NORDENs holdning.

Indlæg, læserbreve, arrangementsomtale m.v. til NORDEN Nu modtages pr. e-post eller på CD med print af teksten vedlagt.

Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte indlæg.

Foreningen NORDEN er en folkelig forening, der siden 1919 har arbejdet for øget samarbejde på kryds og tværs af de nordiske landegrænser.

Informationsudvalg: Georg Møller (formand), Lizzie Moe og Flemming Thøgersen.

Redaktionen sluttet 8.december 2011.

MOTTO: KENDSKAB GIVER VENSKAB

UDGIVER
Foreningen NORDEN i Danmark
Malmøgade 3
2100 København Ø
tlf. 3542 6325 I Fax 3542 8088
landskontoret@foreningen-norden dk
www.foreningen-norden.dk

ANSVARSH. REDAKTØR
Preben Sørensen
Sundgade 3, 6400 Sønderborg.
tlf. 3391 8510
e-mail: prebensorensen@bbsyd.dk

layout: kennclarke.com

OPLAG 10.250

ISSN-NUMMER 0901-4950

TRYK
KLS GRAFISK HUS A/S

Nyt fra redaktionen

Det myldrede med nordiske ministre og andre politikere, pressemedarbejdere, kulturrepræsentanter og andet godtfolk på Christiansborg og andre steder i København i starten af november.

Som det vil fremgå af en række artikler i dette nr. af bladet, skyldtes det afholdelsen af Nordisk Råds session med medfølgende nordiske ministermøder, politiske høringer samt en stor kulturfestival og meget andet godt.

DR K-kanalen markerede prisværdigt denne nordiske uge med en række udsendelser med smagsprøver på nordisk kultur inden for en række genrer. Endvidere kunne tv-seerne på den særlige TV -Folketingskanal følge hele forløbet af - og debatten under rådets drøftelser i Folketingssalen.

Men ellers var omtalen i de danske medier af de nordiske politikeres forslag og debatter om aktuelle nordiske og internationale spørgsmål ret minimal. Jeg kunne således ved selvsyn konstatere, at f.eks. ved sessionens åbning med bl.a. taler af de nordiske statsministre, var der særdeles god plads i Folketingets Presseloge !

Det var en skam, for her var ellers en god lejlighed for medierne til at skildre nordisk demokrati og samarbejde på højeste politiske plan.

Med nytårshilsen
Preben Sørensen

FSC www.fsc.org MIX Papir fra ansvarlige kilder FSC® C022933

KLIMA-NEUTRAL TRYKSAG

Læs også foreningens hjemmeside
www.foreningen-norden.dk

Krisen hjælper Norden

Af Arne Nielsen, – landsformand

Krisetider er selvfølgelig ikke gode tider. Men der er ikke noget, der er så skidt, at det ikke er godt for noget. Og krisen er godt for Norden. Mange af de ambitioner, som vi har kæmpet for i årevis – og som mange har sagt var utopiske – er nu ved at blive realiseret. Foreningen NORDEN har for mange år siden foreslået, at Udenrigsministerierne i Norden arbejde sammen om de udenlandske repræsentationer og ambassader. Vi fik den fællesnordiske ambassadebygning i Berlin, men så sluttede det. Men påvirket af krisen er der nu enighed om markant at forstærke det nordiske samarbejde om de udenlandske repræsentationer. Det er sund fornuft – det kan give bedre service for færre penge.

Den første udmelding om øget nordisk samarbejde efter regeringsskiftet kom fra den danske forsvarsminister Nick Hækkerup. Han skal spare 3 mia. kr. på forsvarsbudgettet, og hans første reaktion var, at det kunne lade sig gøre, hvis der kom mere nordisk samarbejde på forsvars- og beredskabsområdet. Allerede på det første nordiske forsvarsministermøde efter valget blev forsvarsministrene enige om at forfølge det mål. Helt utænkeligt for 20 år siden, hvor udenrigs- og forsvarspolitikken var tabu i nordiske sammenhænge. Nu er begge områder blevet centrale samarbejdsområder i det nordiske. Igen noget Foreningen NORDEN har kæmpet for i årtier.

Vi har tidligere påpeget, at der ved at bruge det nordiske samarbejde er langt flere områder, hvor der kan spares uden af det går ud over kvaliteten: Miljøberedskabet, infrastrukturudviklingen, miljøindsatsen, energiforsyningen, uddannelsesområdet især inden for de videregående uddannelser, udviklingen af innovationskompetencer, beskæftigelsesområdet, fødevareområdet og inden for udviklingsprojekter i den tredje verden – bare for at nævne nogle områder.

Inden for regionernes domæne hospitalsområdet er der også væsentlige besparelser at hente, hvis regionerne som samlet enhed ville tænke nordisk.

På det kommunale område kunne der spares på udviklingen inden for miljøindsatsen ved at samarbejde over grænserne i de nordiske venskabsbyer og ikke tro, at man selv er bedst. Alle er ved at udvikle nye kommunale klimamål – også i de andre nordiske lande. Også inden for kommunernes sociale område, på ældreområdet, sundhedsområdet, på skoleområdet og integrationsområdet er der noget at hente.

En veltilrettelagt indsats med udveksling af kommunale medarbejdere og derigennem sikringen af overførsel af erfaringer på de nævnte områder kan skabe gode ændringer på kommunernes økonomiske bundlinje. Vi taler jo dog om sammenlignelige størrelser, når vi taler nordisk. Vi bygger på den samme samfunds- og velfærdsmodel. Og det kan jo godt være, at en svensk, norsk, finsk eller islandsk kommune har nogle gode erfaringer på nogle områder, der kan sikre bedre velfærd for færre penge.

Foreningen NORDEN stiller sig gerne til rådighed for en tænketank, der kan komme med besparelsesforslag, der bygger på handlinger knyttet til praktisk nordisk samarbejde.

I dag er der ingen, der kan afvise de nordiske muligheder her og nu. Næppe heller, at Norden får større og større betydning i fremtiden. Så det er bare at komme i gang! ■

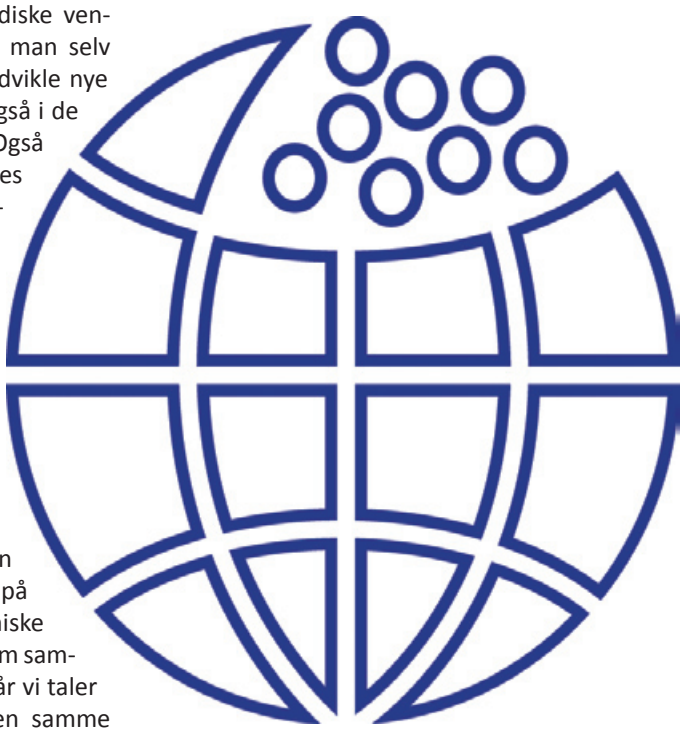

Manu Sareen:

Nordisk samarbejde – en spændende og vigtig opgave

Den nye minister for nordiske anliggender om aktuelle nordiske opgaver

Efter den nye minister for kirke, ligestilling og nordiske anliggender, *Manu Sareen´*s besøg på Foreningen NORDEN´s landskontor, havde NORDEN Nu lejlighed til at stille ham en række spørgsmål om det nordiske samarbejde.

-I regeringserklæringen "Et Danmark, der står sammen" om de kommende opgaver indgår et særskilt afsnit om det nordiske samarbejde. Hvilke opgaver på nordisk plan vil du give 1. prioritet?

-Der er rigtig mange opgaver, som jeg vil kaste mig over, og det er vanskeligt at foretage en prioritering. Regeringens ambitionsniveau for det nordiske samarbejde er højt, så lad mig nævne nogle få eksempler på indsatsområder. Det er afgørende, at samarbejdet har konkret indhold og skaber resultater til gavn for Nordens borgere. Det er lige så vigtigt, at landene bliver ved med at se på, om det nordiske samarbejde er på ret kurs, eller om det kan gøres bedre, svarer den nye minister for kirke, ligestilling og nordiske anliggender, Manu Sareen.

Manu Sareen – det er de konkrete resultater, som tæller.

-Det nordiske samarbejde skal gøre livet lettere for nordboerne. Det skal sætte borgere og virksomheder i centrum. Det skal tage fat om de konkrete problemer, og det skal tilføre merværdi. Ikke kun for de særligt interesserede, men for brede grupper af befolkningerne. Indsatsen mod grænsehindringer og den nordiske globaliseringsindsats er vigtige værktøjer i den sammenhæng

-I begge tilfælde er det vigtigt for de nordiske borgere - og det nordiske samarbejde som sådan - at fokus og fremdrift fastholdes, så der kommer konkrete resultater til gavn for de nordiske borgere. På den måde styrker man Norden, og samtidig synliggør man det nordiske samarbejde.

-Også i det bredere perspektiv er det vigtigt, at det nordiske samarbejde fungerer målrettet og effektivt. I en tid med knappe ressourcer skal hver krone give nordisk merværdi. Pengene skal bruges bedst muligt. Det kræver, at der konstant arbejdes med at fokusere og prioritere Nordisk Ministerråds mange forskelligartede aktiviteter med vægt på, hvad der skaber nordisk merværdi. Samtidig skal de aktiviteter, som finder sted i nordisk regi, koordineres med øvrige internationale, bilaterale og nationale aktiviteter, så det giver størst mulig nordisk merværdi.

-Sidst, men ikke mindst - er det vigtigt at fastholde den stærke forankring hos befolkningen og de folkelige organisationer. Det vil vi gøre gennem at sikre, at det vi laver i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er både synligt og relevant for borgerne, understreger ministeren.

Nordisk demokrati

-Ved Nordisk Råds session i København i starten af november havde du som ny minister lejlighed til at mødes med nordiske ministerkollegaer og andre politikere på nært hold. Hvad var dit generelle indtryk af sessionen og af denne del af det nordiske demokrati ?

-Mit indtryk er, at der er tale om et unikt samarbejde, der internationalt ikke findes tilsvarende eksempler på.

Det er f.eks. enestående, at parlamentarikere kan stå at debattere med en minister fra et andet land. Jeg synes, at der var tale en nogle spændende dage, hvor jeg havde mange gode oplevelser og interessante samtaler med politikere og græsrødder. Jeg ser frem til jubilæumssessionen i Helsingfors.

- Hvad var resultatet af de nordiske samarbejdsministres møde i forbindelse med sessionen?

-Vi drøftede bl.a. det nordiske budget for 2012, hvor kursen blev sat for det kommende år. Eksempelvis er indsatsen mod fjernelse af grænsehindringer fortsat højt prioriteret.

-Du har anbefalet en række forslag fra Nordisk Råds Velfærdsudvalg om styrket integration herunder indførelsen af et særligt nordisk integrationsbarometer. Hvad indeholder disse forslag?

-Velfærdsudvalget i Nordisk Råd har stillet forslaget om styrket integration. Det omfatter et nyt integrationsbarometer, der er et af 10 konkrete forslag til, hvordan man sikrer bedre integration i alle nordiske lande, hvor der gøres status for fremdriften i integrationen (udvalgets forslag kan findes på http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sagsarkiv/a-1543-velferd)

-Vi står overfor nogle udfordringer, vi har nogle fælles værdier, og vi kan bruge fælles erfaringer. Et integrationsbarometer er en rigtig, rigtig god idé - vi har det i København og indfører det nu også på nationalt plan i Danmark - og essensen i det er, at man helt præcist kan følge, hvad der sker. Og så kan man selvfølgelig også tilsvarende sætte mere målrettet ind, fortsætter Manu Sareen.

Vigtig integration

- Problemerne omkring grænsehindringer i Norden optager mange danskere bl.a. i Øresundsregionen. Kan der ventes forbedringer på dette område fremover- og på dansk initiativ?

-Integration i Øresundsregionen er et centralt område, der har regeringens bevågenhed, og vi vil løse de eksisterende problemer i samarbejde med den svenske regering. Som et af mine første initiativer har jeg afholdt møde med Øresundskomitéen, hvor vi netop drøftede integration i Øresundsregionen. Der er tale om en vigtig region: Siden Øresundsbron åbnede i år 2000 har den danske økonomi modtaget en gigantisk økonomisk indsprøjtning på i alt 30,6 mia. DKK. Årsagen er de mange svenske pendlere, der hver dag tager over sundet for at tjene deres penge i Danmark.

-Alene i 2010 bidragede pendlerne med 5 mia. DKK årligt i værditilvækst til det danske samfund. Samtidig må vi dog ikke glemme Bornholms transitproblemer, som jeg også vil bringe op med den svenske regering. Det er for tidligt endnu at fremhæve konkrete initiativer, men vi vil ikke være passive – det er sikkert.

- Hvad er din holdning til professor Gunnar Wetterbergs forslag om en gradvis indførelse af en nordisk forbundsstat?

-Det er positivt med denne type forslag, der medvirker til at skabe debat om fremtiden for det nordiske samarbejde. Når det er sagt, er det dog min holdning, at det nuværende nordiske samarbejde er velfungerende. Mange af de fordele, der fremhæves som en gevinst ved en forbundsstat, har vi allerede i det nuværende samarbejde. Derfor synes jeg ikke, at der er brug for yderligere formalisering. Det kan risikere at gøre samarbejdet mindre smidigt. Tanken om en nordisk forbundsstat er nok forjættende, men næppe realistisk. En ny Kalmarunion er ikke svaret på de globale udfordringer, Norden står overfor.

-Det er de konkrete resultater for borgeren i dagligdagen, som tæller. Dette kræver ikke nye strukturer. Blot politisk vilje og hårdt arbejde, understreger ministeren.

Gerne møde lokalafdelinger

-Den folkelige forståelse for det nordiske samarbejde søges fremmet bl.a. i Foreningen NORDEN. Du havde i november lejlighed til at blive orienteret om foreningens virksomhed og målsætninger ved et besøg på landskontoret. Hvad var dit indtryk?

-Jeg blev meget imponeret over Foreningen NORDEN´s stærke folkelige forankring og ser frem til det nærmere samarbejde. Vi kan bl.a. samarbejde om at gøre det nordiske samarbejde mere synligt, og jeg stiller gerne op til større debatmøder. Desværre tillader min kalender ikke, at jeg besøger samtlige lokalforeninger af Foreningen Norden – jeg har heller ikke tid til at besøge samtlige kirker. Jeg håber derfor for forståelse herfor og vil opfordre til, at foreningerne afholder fællesarran-gementer, så jeg på den måde kan møde flere foreninger på ét besøg.

- Slutteligt: Det nordiske samarbejde har ikke tidligere været et af dine væsentlige politik-områder. Hvad synes du om det?

-Jeg synes, at det er en spændende og vigtig opgave. Jeg har ganske rigtig ikke arbejdet meget med området tidligere og det betyder selvfølgelig, at der er meget nyt jeg skal sætte mig ind i. Fordelen er til gengæld at det også kan være godt at få friske øjne på sagerne. Jeg håber, at foreningen NORDEN´s medlemmer synes det samme!

-Jeg vil gerne benytte lejligheden til at ønske medlemmer et godt nytår, sluttede den nye minister for nordiske anliggender. ■

NORDEN STÆRKERE END NOGENSINDE

Af Bertel Haarder, præsident for Nordisk Råd

Vi fjerner grænsehindringer og letter livet for borgere, der flytter eller pendler. Vi udvikler grønne teknologier sammen. Vi samarbejder om Arktis - den nye, korte vej til Kina. Vi samarbejder om forsvar, miljø og søredning. Vore ambassader samarbejder. Vi støtter hinanden i EU og andre internationale organisationer. Vi bekæmper skattely med stor fortjeneste. Vi hjælper hinanden, når vi er i nød som Island for et par år siden. Vore virksomheder og TV-producenter samarbejder. Vi har et fælles budget på en milliard kr. til bl.a. kultur, naboskabssamarbejde med Nordvestrusland o.m.m.

Kort sagt: Der er masser af nordisk samarbejde og brug for endnu mere. Det er konklusionen på Nordisk Råds Session i sidste uge i København.

Bemærk, at en stribe samarbejdsområder ikke eksisterende for 20 år siden, da jeg første gang var menigt medlem af Nordisk Råd. Dengang var det strengt forbudt at drøfte forsvar og udenrigspolitik i Nordisk Råd. Finland kunne ikke (af hensyn til Sovjet), og Sverige ville ikke (af hensyn til Finland). Kun Danmark, Norge og Island (og Grønland og Færøerne) var fast forankret i NATO-samarbejdet. Af samme grund strandede de forskellige nordiske unionsplaner, bl.a. planerne om en nordisk økonomisk union, NORDEK omkring 1970.

Åbne vinduer

Nu er vinduerne åbnet mod både øst og nord med rige muligheder for - og behov for - nordisk samarbejde. De baltiske lande er med i både EU og Nato. Østersø-samarbejdet breder sig til nye områder. For slet ikke at tale om samarbejdet i Arktis, hvor afsmeltningen giver helt nye muligheder for at fiske, udvinde råstoffer og sejle den korte vej til Kina - med tilhørende problemer, når det gælder søredning, udslip og miljø.

På årets session talte den svenske udenrigsminister Carl Bildt om gevinsterne ved fælles udvikling, anskaffelse og vedligeholdelse af forsvarsmateriel samt uddannelse og træning af soldater, sømænd og befalingsmænd o.m.m. Han nævnte samarbejdet i Afghanistan, i Østafrika - også med de baltiske lande - og talte om "pooling og sharing", dvs. fællesindkøb og videndeling. "Vi deler sikkerheds- og forsvarspolitiske interesser og står over for fælles udfordringer. Vi bygger sikkerhed i samarbejde," sagde han. - Utænkeligt for blot få år siden.

Det er med god grund, at Nordisk Råd har foreslået en mini-session om foråret i tillæg til efterårs-sessionen, samt flere kontakter mellem samarbejdsministrene og Nordisk Råds Præsidium. Det skal halvere sagsbehandlingstiderne. Samtidig vil vi gå bort fra konsensusprincippet, således at et land kan afstå fra at deltage i et program frem for at skulle blokere det.

Populært samarbejde

Borgerne er med på det. Det nordiske samarbejde er særdeles populært i befolkningen. Undersøgelser viser, at stort set ingen er imod. Nu gælder det om, at vi omsætter de øgede muligheder og de voksende udfordringer i Øst og Nord til et mere effektivt og synligt samarbejde.

At tænke sig: Norden ville være den 10. eller 11. stærkeste økonomiske magt og et selvfølgeligt medlem af G20 - de store landes klub - hvis vi slog os sammen. I Verdensbanken taler vi allerede med én stemme og har dermed større vægt i udviklingsspørgsmål end f.eks. Storbritannien.

Der lyttes til os, når vi taler med én stemme. Vor samfundsmodel imponerer i disse tider, fordi vi beviser, at man kan forene velfærd med solide finanser. Vi er kommet ud af tidligere tiders småstats-tankegang og påtager os nu store opgaver, også militært, rundt om i verden.

Den forvandling, som Dansk udenrigspolitik gennemgik omkring 1990 efter Sovjets opløsning, den har nu bredt sig til hele Norden. Den skal følges op, både af Nordisk Råd (parlamentarikerne) og af Nordisk Ministerråd (regeringerne).

Det nordiske politiske samarbejde er blevet et helt nødvendigt supplement til EU-samarbejdet. Den nordiske stemme i EU er stærk, når vi støtter hinanden. Derfor skal Nordisk Råd i fremtiden udvælge mærkesager, hvor de nordiske lande har fælles holdninger, og vi skal i fællesskab markere dem i forhold til Ministerrådet, EU-Parlamentet og Kommissionen. ■

Bertel Haarder - ny præsident for Nordisk Råd efter regeringsskiftet.

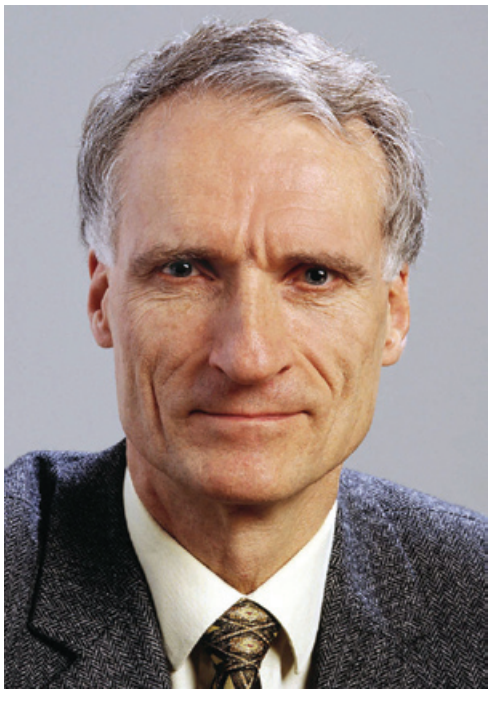

Fra Malmø til Malmøgade

FNF flytter sin administration til København

Landsformand Arne Nielsen havde en glædelig nyhed med til deltagerne i landsforeningens årlige Tillidsmandsdag, der denne gang blev afholdt i Spinderihallerne i Vejle den 19. november:

-I forbindelse med Nordisk Råds session i København var der præsidiemøde i FNF, Foreningerne Nordens Forbund, hvor det blev besluttet at flytte FNF´s administration fra Malmø til København i form af et kontorfællesskab med vores danske forening i Malmøgade. Flytningen vil ske senest i starten af 2013 og vil få både økonomisk og praktisk betydning for begge organisationer på positiv vis, oplyste Arne Nielsen.

Hvad er FNF ?

Foreningerne Nordens Forbund er et samarbejdsorgan for de nationale Norden-foreninger: Foreningen NORDEN, Danmark, Pohjola-Norden, Centralförbund i Finland för nordiskt samarbete, Norrøna Félagið í Føroyum, Foreningen NORDEN på Grønland, Norræna félagið á Íslandi, Norden, norsk forening for nordisk samarbejd, Norden, svensk förening för nordiskt samarbete og Föreningen Norden på Åland, samt Foreningerne Nordens Ungdom (FNU).

Forbundet samarbejder også med Eesti Põhjala Ühing (Foreningen Norden i Estland) og Biedriba Norden Latvija (Foreningen Norden i Latvia) og Norden foreningen i Petrozavodsk.

Forbundets hovedopgave er at samordne de nationale foreningers fælles interesser i arbejdet med at styrke det folkelige nordiske samarbejde på alle niveauer. Forbundets princip-program bygger på de prioriteringer som Norden-foreningerne har gjort for sit nationale arbejde.

Forbundets højeste besluttende organ er Præsidiet, som er sammensat af formændene for de nationale Norden- foreninger, og Arne Nielsen var formand for præsidiet i 2011. FNF´s administration består af fem medarbejdere under ledelse af generalsekretær *Kristín Ólafsdóttir*.

Nordisk handlingsplan

Arne Nielsen oplyste desuden, at ved præsidiemødet i København var det endvidere blevet vedtaget at udarbejde en FNF -handlingsplan bl.a. på skole - og sprogområderne, og desuden skal organisationen gøres mere synlig i forhold til offentligheden.

FNF har været meget aktiv omkring planerne om en nordisk forbundsstat bl.a. med henvendelse til Nordisk Råd om at iværksætte en forundersøgelse af enkelthederne i et sådant projekt. Det har foreløbig ført til igangsætning af en forundersøgelse udført af et råd af 7 eksperter ved Helsingfors Universitet, der bl.a. ved møder med offentligheden skal belyse de forskellige samarbejdsmuligheder. Ved et 1.seminar blev forsvars- og sikkerhedspolitik samt de økonomiske - og sociale områder således drøftet, og et tilsvarende seminar afholdes til foråret, oplyste landsformanden.

Han opfordrede til, at 50 - årsdagen for Helsingfors-aftalen den 23. marts 2012 bliver markeret, som det bl.a. vil ske ved en ekstra Nordisk Råds - session i Reykjavik i samme periode med et særligt FNF -præsidiemøde - og jubilæumsarrangement samme sted. ■

En glædelig nyhed til deltagerne i Tillidsmandsdagen i Vejle.

Lokalafdelingen - det bærende organ

Deltagerne i tillidsmandsmødet i Vejle havde også lejlighed til at drøfte organisatoriske emner. Således lagde landsformand *Arne Nielsen* op til debat om kredsarbejdet efter de nye vedtægter, hvor han fastslog, at det hermed er lokalafdelingen, der er det bærende organ og selv må afgøre, hvilke opgaver kredsene skal klare udover at fungere som valgkredse for landsstyrelsen.

De pågældende vedtægtsændringer får først virkning fra landsforeningens repræsentantskabsmøde i 2912, og emnet blev genstand for en livlig debat ved mødet under kyndig styring af den fynske lokalformand *Svend Tychsen*.

Der var bl.a. forslag om en ændret opstilling af teksten i de nye vedtægter, og hele emnet vil blive drøftet i landsforeningens aktivitetsudvalg i januar sammen med *Merete Riber*, Holstebro.

Næstformand *Georg Møller* var slutteligt ordstyrer ved en drøftelse om foreningens arbejde på alle niveauer, hvor bl.a. besparelser hos flere biblioteker, der havde ramt Skumringstid - arrangementer var blandt emnerne. ■

"Når det virkelige gælder, står vi sammen i Norden"

Fem enige statsministre slog i dag ring om de åbne nordiske samfund. Når det virkelig gælder, står vi sammen i Norden, slog den norske statsminister fast ved åbningen af Nordisk Råds session på Christiansborg den 1. november.

- Åbenhed er en kerneværdi i de nordiske samfund. Åbenhed overfor omverdenen, åbenhed i forhold til borgerne, friheden til at vælge selv og viljen til dialog og samarbejde er i hjertet af den nordiske model, sagde den danske statsminister *Helle Thorning-Schmidt*.

Anført af de nordiske statsministre tilsluttede lederne fra Nordisk Råds partigrupper sig Norges valg af åbenhed som svar på terror og tragedien den 22. juli.

- Bomberne var også et angreb på det åbne folkestyre, som vi kender det i Norden. Vi må slå ring om vores åbne samfund. Det handler om at forhindre, at frygten bider sig fast. Et folk i frygt er et ufrit folk, sagde den norske statsminister, *Jens Stoltenberg*, efter at deltagerne i sessionen i folketingssalen havde holdt et minuts stilhed til ære for ofrene på Utøya.

Politikernes diskussion om de åbne nordiske samfund vendte hele tiden tilbage til kernebegreber som åbenhed, tryghed, frihed og lighed. Hvor Stoltenberg og Helle Thorning Schmidt især betonede værdien af lighed og fællesskab, lagde den svenske statsminister Freifeldt især vægt på frihedsbegrebet som det centrale for de nordiske velfærdssamfund.

Norden som rollemodel for samfund verden over blev fremhævet af flere medlemmer af Nordisk Råd. Også den grønlandske landsstyreformand, *Kuupik Kleist*, så den nordiske model som inspiration for udviklingen af landene i Arktis:

-Den udfordring vi i Grønland står overfor handler om en kommende massiv indvandring af arbejdskraft fra andre steder af verden. Vi skal derfor lære af de andre nordiske landes måde at håndtere det problem på, sagde Kupik Kleist.

Danske hilsener

Nordisk Råds nyvalgte præsident, *Bertel Haarder*, lagde i sin åbning af det nordiske topmøde vægt på at de nordiske samfund også må åbne sig mod verden:

- Det er helt naturligt for de nordiske lande at samarbejde i forhold til EU, og i år vil vi presse på for at der sker noget på samarbejdet omkring det udenrigspolitiske område, sagde præsidenten og henviste blandt andet til den internationale opmærksomhed om Arktis.

Han gjorde opmærksom på, at Nordisk Råd holdt sit første møde her i folketingssalen i 1952, så det er således et jubilæumsår i 2012. Han oplyste at Færøernes og Ålands ledere ikke deltog i denne session på grund af lokale valgkampe.

Ved åbningen af sessionen bød den ligeledes nyvalgte formand for Folketinget, fhv. minister *Mogens Lykketoft*, velkommen til Christiansborg, og til rådets 63.session:

-Her i Norden er vi bundet sammen af følelser og sjæl. Dette fælles samarbejde må fortsættes både udadtil - og indadtil, og det er positivt at Nordisk Råd også har fået en mere international profil herunder det omfattende samarbejde med Baltikum og andre Østersølande. ■

Nordiske statsministre samlet i København

Indledningen til en proces

Positivt besøg af ny minister hos Foreningen NORDEN

Den nye minister for nordiske anliggender, *Manu Saren*, aflagde den 29. november på Foreningen NORDEN´s landskontor i København og blev her informeret om landsforeningens virke og dens holdninger til det nordiske samarbejde.

-Landsformand Arne Nielsen og jeg havde et godt møde med den nye minister. Han var meget oplagt, havde både spørgsmål og kommentarer og var entusiastisk omkring det nordiske. Jeg tror, at vi fik sat ham lidt mere på sporet af Norden, som indledningen til en proces, fortæller generalsekretær *Peter Jon Larsen*.

Fra landsforeningen side blev det fremført, at netop disse krisetider kan føre til et bredere nordisk samarbejde bl.a. om de udenlandske repræsentationer og senest om et øget nordisk samarbejde på forsvars - og beredskabsområdet. Der blev nævnt en række andre muligheder for et sådant øget samarbejde bl.a. på miljø,- energi,- uddannelses-, beskæftigelses-, fødevare - og udviklingsprojekt-områderne.

Foreningen NORDEN´s repræsentanter understregede også mulighederne for udvikling og besparelser ved et forøget nordisk samarbejde både for regioner og kommuner og erklærede sig parate til at stille sig til rådighed for en tænketank, der kan komme med besparelsesforslag byggende på handlinger knyttet til praktisk nordisk samarbejde.

Også den svenske professor Wetterbergs forslag om en nordisk forbundsstat og landsforeningens ønske om et statstilskud svarende forholdsvis til tilskuddene til andre nationale NORDEN-foreninger blev drøftet med ministeren, der dog mødte disse emner med en noget større skepsis. ■

Arne Nielsen og Manu Saren ved mødet på NORDEN`s landskontor

Velkommen til spændende nordisk uge

Programmet for den tidligere annoncerede nordiske uge på Rude Strand Seniorhøjskole i Odder er nu helt klar. Kurset finder sted den **22. – 28. februar 2012** med Foreningen NORDEN som arrangør i samarbejde med højskolen, og alle er velkomne.

Det bliver en højskoleuge med fokus på 'det nordiske'. Det omfattende program byder således en række foredrag og smagsprøver på egne værker af de nordiske forfattere **Elsebeth Egholm**, **Einar Már Gudmundsson**, **Josefine Klaugart** og **Jens Rosendal**.

Der vil være foredrag om nordisk kultur og litteratur samt drøftelse af fremtidige muligheder for nordisk samarbejde med indlæg af lektor **Lars Hovbakke Sørensen** og landsformand **Arne Nielsen** samt foredrag om **Jan Kjærstads** romaner, om højskolemanden **Jørgen Bukdahl** og om vikingetiden.

Naturligvis bliver der fællessang på højskolen og desuden arrangeret en halvdagstur til Århus med besøg på det internationale kunstmuseum Aros.

Kursusledere : Landsformand Arne Nielsen, foreningen NORDEN og højskoleforstander Aage Augustinus.

Kursuspris : Kr. 4.200,- Program og tilmelding ved henvendelse til :
Rude Strand Seniorhøjskole, Kystvejen 114, 8300 Odder, tlf. 86 55 89 44.
E-mail : rudestrand@mail.tele.dk Hjemmeside : www.rudestrand.dk

Nordisk pris til FNF

Innovativa lösningar för språkinlärning belönas av Nordiska ministerrådet

Föreningarna Nordens Förbund, FNF, och Snöball Film har tilldelats Nordiska ministerrådets pris för goda språkverktyg. Båda vinnarbidragen är innovativa webbplattformer som ska styrka barn och ungas språkförståelse i Norden. Den totala prissumman är 500 000 DKK.

Föreningarna Nordens Förbund belönas för Norden i Skolan, en digital undervisnings-plattform för lärare och elever. Enligt bedömningspanelen är **Norden i Skolan** ett amitiöst, visionärt och både språkmässigt och pedagogiskt väl genomtänkt webbprojekt. Plattformen innehåller flera olika genrer och kreativa element och integrerar de nya medierna på ett sätt som tilltalar barn och unga.

Det andra vinnarbidraget, Snöball Films webbplats **Nordiskesprak.net**, är uppbyggd av korta filmer och aktiverande texter som utarbetas av och för ungdomar i de olika nordiska länderna. Enligt bedömningsplanelen kan webbplatsen särskilt bidra till att stärka de ungas förståelse av talad danska, norska och svenska – ett kompetensområde bland unga som i den stora internordiska språkundersökningen 2005 konstaterades vara en särskild utmaning.

Vinnarna offentliggjordes på den nordiska språkkonferensen i Köpenhamn den 11. oktober. Konferensen avslutade den nordiska språkkampanj, som pågått sedan 2010 med syftet att bredda barn och ungas förståelse för de nordiska språken. Prisutdelningen skete i samband med Nordiska rådets session i Köpenhamn i november.

(Pressemeddelelse fra Nordisk Ministerråd) ■

Een forbundsstat – ikke en fordel for det folkelige samarbejde

Uffe Østergaard om det nordiske samarbejde i fortid, nutid og fremtid

Ved landsforeningens Tillidsmandsdag i Vejle kommenterede professor *Uffe Østergaard*, CBS, i sit spændende indlæg sin svenske kollega, Gunnar Wetterbergs forslag om en gradvis etablering af en nordisk forbundsstat således:

-En sådan statsdannelse med deraf følgende indflydelse vil ikke være en fordel for det nuværende folkelige samarbejde i Norden, der netop ikke er baseret på et statsligt samarbejde. Jeg vil derfor anbefale at man besinder sig på, at man ikke må blande sig i landenes suverænitet.

I et senere indlæg ved mødet opfordrede generalsekretær *Peter Jon Larsen* tværtimod til at sætte gang i debatten om en sådan fælles nordisk union eller forbundsstat, som kun kan gavne foreningens profilering også i.f.t. den unge generation. Der kan f.eks. søges etableret et samarbejde med Folkeuniversiteterne om studiekredse, hvor svensk materiale om emnet således kan genbruges lokalt.

Den historiske udvikling

Østergaard tog i sit foredrag udgangspunkt i den nordiske fællesskabsfølelse som bl.a. har ført en fælles nordisk velfærdsmodel herunder de særlige arbejdsmarkedspensionssystemer, og hvor senest Stoltenberg-forslaget om et fælles nordisk forsvarssamarbejde i Arktis-området er blevet aktuelt.

Han gennemgik den historiske udvikling for de enkelte nordiske lande med bl.a. Danmarks storhedstid under kong Christian IV og nationalstaten i 1700-tallet frem til 1864, hvor Danmark blev verdens mindste stormagt.

-I dag er alle de nordiske lande med i EU-samarbejdet på forskellig vis, og 11 andre EU-lande er mindre end Danmark, konstaterede Uffe Østergaard, der endvidere omtalte etableringen af de nordiske organisationer som Foreningen NORDEN og samarbejdet i Nordisk Råd, hvor det traditionelt mest er oppositionspartierne der deltager aktivt i samarbejdet, medens regeringspartierne er mere optaget af EU-spørgsmål.

På et spørgsmål fra Bente Dahl (SF) om udviklingen i Arktis-området, sagde Østergaard, at det er klogt at dele formandskabet for Arktisk Råd med Grønland. Fhv. folketingsmedlem Ole Vagn Nielsen (S) omtalte problematikken omkring NORDEK -samarbejdet, fremhævede det nordiske samarbejde om bl.a. energiudvikling og fødevareproduktion samt kritiserede samarbejdet på nordisk ministerrådsniveau. ■

Uffe Østergaard på talerstolen i Spinderihallerne.

Dansk præsident for Ungdommens Nordiske Råd

Ungdommens Nordiske Råds (UNR) session valgte *Erik Winther Paisley* fra Konservativ Ungdom i Danmark til ny præsident den 30. oktober ved rådets møde i København.

– Jeg vil videreføre det gode arbejde som mine forgængere har indledt og bidrage til at Nordisk Råd får nogle sager på dagsordenen som har en yngre og anderledes vinkel, siger Erik Winther Paisley, som i flere år har siddet i UNR's præsidium.

Foto: Norden.org

Den nye præsident for UNR fremhæver blandt andet engagementet som en af styrkerne i organisationen og glæder sig til at komme i gang med arbejdet. Første punkt på programmet var deltagelsen i Nordisk Råds session i Folketinget den 1.-3. november.

– Under denne session har vi fokuseret meget på ligestillingssager. Vi har blandt andet vedtaget et forslag om at de nordiske lande skal sikre asyl på baggrund af seksuel orientering og kønsidentitet, fortæller Erik Winther Paisley. om arbejdet i Ungdommens Nordiske Råd og om fremtiden for arbejdet.

UNR vedtog også en resolution om at navnelovgivningen i de nordiske lande skal ændres, således at alle navne bliver kønsneutrale og alle dermed kan få lov til at hedde hvad de vil - uanset køn. Resolutionerne bliver nu sendt til Nordisk Råd.

Som hovedtema for organisationens politiske arbejde i 2012 valgte UNR's session Norden og EU-samarbejdet.

Den afgående præsident, *Minna Lindberg*, blev takket varmt efter to års hårdt arbejde som præsident for de nordiske ungdomspolitikere.

Ungdommens Nordiske Råd er et forum for de politiske - og andre ungdomsorganisationer i Norden. Her kan aktive unge udveksle idéer og visioner og være med til at sætte ungdommens ønsker på dagsordenen i det nordiske samarbejde. ■

Kimmo Sasi president för Nordiska rådet 2012

Nordiska rådet har vid sin höstsession valt Kimmo Sasi till rådspresident för år 2012, då Finland är ordförandeland i Nordiska rådet. Till vice president valdes *Silvia Modig*.

- I dagens ekonomiskt oroliga tider måste vi i samråd slå vakt om vår välfärd och vår välfärdsmodell och via ett utvecklat samarbete och genom att lära av varandra ytterligare förädla den. Vi ska vara medvetna om att vi sitter på ett verkligt bra varumärke och gemensamt borde kunna göra våra bästa exempel – best practises – till en exportvara av hög kvalitet, säger Kimmo Sasi.

Sasi (Samlingspartiet,) vill uttryckligen se att det nordiska varumärket, baserat på nordiska välfärdslösningar stärks. Andra viktiga teman är enligt honom Arktis och avskaffandet av gränshinder. ■

Foto: Norden.org

Justitsminister: Danmark respekterer fortsat pasunionen

Drøftet ved nordisk udvalgsmøde i København

Den danske regering lægger stor vægt på den frie bevægelighed i Norden, både i forhold til de nordiske statsborgere og Nordens konkurrencekraft. Det siger justitsminister *Morten Bødskov* i sit svar til Nordisk Råd som efter en grænsesag i foråret satte spørgsmålstegn ved Danmarks respekt for pasunionen.

Svenske medier blev i marts opmærksomme på at dansk politi, i strid med den nordiske pasfrihed, krævede legitimation af en passager som var på vej over Øresundsbroen. Hændelsen fik *Hans Wallmark* (M) fra Nordisk Råds konservative partigruppe til at stille et skriftligt spørgsmål til justitsministeriet om, hvorvidt Danmark havde til hensigt at sikre en fortsat efterlevelse af den nordiske pasunion.

Ifølge justitsministeriet var der tale om en enkelt politibetjent som havde overskredet sine beføjelser. En klage over hændelsen blev behandlet i august 2011. Klageren havde i den forbindelse diskuteret sagen med den danske politimyndighed og valgt ikke at føre sagen videre.

– Det tog sin tid før svaret kom, men ministeriet understreger at de danske regler om indrejse og ophold naturligvis er udformet under hensyntagen til den nordiske pasunion, siger Hans Wallmark.

Ifølge den danske udlændingelov skal en udlænding afgive de fornødne oplysninger med henblik på at vurdere om en person opholder sig lovligt i landet. Med henvisning til denne lov påpeger justitsministeriet at politimyndighederne fortsat har ret til at kontrollere legitimation, hvis der er begrundet mistanke om ulovligt ophold i landet.

Ifølge loven bør udlændinge være i besiddelse af pas eller tilsvarende legitimation ved indrejse til, ophold i og udrejse fra et nordisk land. Pasunionen betyder at statsborgere fra de nordiske lande er undtaget fra dette ved rejser inden for Norden.

"Udvisninger inden for lovens grænser"

Justitsminister Morten Bødskov understregede igen at den danske regering respekterer bevægelsesfriheden i Norden da han deltog i Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalgs møde den 1. november i forbindelse med Nordisk Råds session. Samtidig forsvarede han den danske regerings praksis, som er afvigende i en nordisk sammenhæng, vedrørende hjemsendelser og udvisninger af nordiske statsborgere, som har behov for sociale ydelser.

– Regeringen er bevidst om at denne praksis adskiller sig fra fremgangsmåderne i de øvrige nordiske lande, men den er ikke i strid med de gældende konventioner eller EU-lovgivningen. Regeringen ser gerne en dialog om dette på trods af at der er tale om meget få sager, sagde Bødskov.

Hans Wallmark finder det positivt at justitsministeren vil holde dørene åbne og understreger samtidig at værdiord skal følges op af handling.

– I udvalget anser vi det for at være en positiv markering at justitsministeren deltog i mødet og desuden er parat til en videre dialog. Den berørte minister i Danmarks tidligere regering mente ikke at der var noget behov for en sådan diskussion. Danmark fortsætter med sin afvigende praksis, men man kan spørge sig selv hvorfor man ikke kan følge den nordiske praksis, når der er tale om så få sager om året. Problemet er ikke omfattende, men principielt set er sagen vigtig, sagde Wallmark. ■

Svar fra Morten Bødskov.

Nordiske priser uddelt i København

Kærlighed til naturen og kampen for et bæredygtigt miljø var centrale temaer, da Nordisk Råds litteratur-, musik-, film-, og miljøpriser blev uddelt af Nordisk Råds præsident, fhv. minister Bertel Haarder, den 2. november i forbindelse med Nordisk Råds session i København.

-Når den stund oprinder, da bysamfundene fuldstændig har glemt deres oprindelse, er katastrofen sikker. Under al betonen er der stadig jord. Jeg håber, at teknikkens og de såkaldte fremskridts verden aldrig helt vil overskygge den livskraft, som digtekunsten rummer, en livskraft, der er beslægtet med selveste jorden, sagde den islandske forfatter *Gyrðir Elíasson*, da han modtog Nordisk Råds litteraturpris for sin novellesamling "Mellem træerne".

Scandic hotellerne modtog Nordisk Råds Miljøpris for deres indsats for at fremme bæredygtig turisme i Norden og verden over. I sin takketale understregede koncerndirektør *Svein Arild Steen-Mevold*, at han modtog prisen på vegne af alle medarbejderne.

- Det er alle vores medarbejderne som belønnes for deres engagement for at forbedre miljøet. De er meget glade for at deres arbejde med bæredygtig turisme bliver anerkendt på denne måde, sagde Svein Arild Steen-Mevold.

Skuespilleren og instruktøren *Pernilla August* modtog Nordisk Råds filmpris for hendes debutfilm "Svinalängorna" (Beyond) sammen med manuskriptforfatter *Lolita Ray* og producerne *Helena Danielsson* og *Ralf Karlsson*. I motivationen for prisen, blev den udmærket som "et hårdtslående, komplekst drama - råt og delikat på samme tid, mørkt og alligevel fyldt med livets lys".

Den svenske musiker og komponist *Mats Gustafsson* modtog Nordisk Råds musikpris som anerkendelse for sin store fornyelse af improvisationsmusikken. "Med sit nyskabende saxofonspil sprænger han konstant rammerne for de musikalske genrer, som vi har behov for at tildele musik, som vi ikke har mødt før", sagde bedømmelseskomitéen.

Nordisk råds priser er hver på 350.000 kr. og blev overrakt af Bertel Haarder ved en festlighed i Det Kgl. Musikkonservatorium i København. ■

Filminstruktør og manuskriptforfatter Pernilla August samt producenterne Helena Danielsson og Ralf Karlsson.

Hele Norden vil være lykkelig

De nordiske parlamentarikere vil udvikle mål for livskvalitet, der skal sikre og forbedre livet for borgerne i Norden.

Hvordan måles noget så personligt som kvalitet i livet? Det spørgsmål vil parlamentarikerne i Nordisk Råd have de nordiske ministre til at undersøge.

Med et afsæt i John F. Kennedy's tese om, at bruttonationalproduktet måler alt undtagen det, der gør livet værd at leve, opfordrede Anders Anderson fra Midtergruppen i Nordisk Råd til at udvikle et ikke-økonomisk supplement til BNP.

-Vi har som politikere brug for et værktøj, der måler andet end økonomi. Vi har brug for et barometer, der kan forstå den bruttonationale livskvalitet, sagde Anderson fra Folketingets talerstol.

-For at et sådan politisk redskab kan udvikles må Nordisk Ministerråds undersøgelse overkomme tre udfordringer, udtaler medlem af Kultur- og Uddannelsesudvalget, Per Orluf Lundteigen.

-Det skal undersøges, hvilke livsforhold der vægtes højest i befolkningen. Der skal være fokus på, hvordan livskvaliteten som et individuelt parameter gøres til et offentligt mål. Endelig skal der skabes et overblik over den viden, der er på området, for at kunne optimere informationen herom, forklarer Per Orluf Lundteigen.

Det er udfordringsfyldt at danne sig en forståelse af livskvalitet og lykke, og netop derfor er arbejdet hermed vigtig og presserende. Kvaliteten af livet for borgerne i de nordiske lande er også kvaliteten af de nordiske samfund, påpeger de to nordiske parlamentarikere.

-Vi må derfor have som mål også at blive de bedste i verden til lykke og livskvalitet, afsluttede Maarit Feldt-Ranta fra den socialdemokratiske gruppe høringen i folketingssalen. Udvalgsforslaget blev vedtaget på den sidste dag af Nordisk Råds Session i København.

Åbner kontor på Færøerne

Hallo Norden, der er Nordisk Ministerråds informationstjeneste og bl.a. har kontor hos Foreningen NORDEN i København, åbner 1. januar et kontor i Torshavn. Hallo Norden vil på Færøerne blive forvaltet af Nordisk Atlantsamarbejde (NORA) og har i 1. omgang indgået en to års kontrakt. ■

Nordisk Råd kræver klimapolitikken tilbage på dagsordenen

Statsministrene må tage større ansvar for klimaet og finansministrene må indregne klimaspørgsmål i alle budgetvurderinger. Det skal bringe Norden tilbage i front, når det gælder den internationale klimapolitik, mener Nordisk Råd, som også foreslår, at der oprettes et internationalt fond for teknologiudvikling på klimaområdet.

Nordisk Råd kritiserer, at klimapolitikken stadig ikke prioriteres højt nok her op til FNs næste klimatopmøde, COP17, i Sydafrika. Og i lighed med en række uafhængige eksperter mener Rådet, at de nordiske lande rent faktisk kan gøre en forskel på klima- og miljøområdet.

- Hvis de nordiske statsministre konsekvent inddrog klimaproblematikken i internationale forhandlinger og hvis de nordiske finansministre tog klimaspørgsmål med ind i alle budgetovervejelser, så kunne vi her i Norden igen vise vejen frem mod bedre løsninger på verdens klima- og energiproblemer, mener Jan Lindholm (Miljøpartiet – Sverige) fra Nordisk Råds Miljøudvalg.

Klima-, miljø- og energispørgsmål griber ind i alle aspekter af den moderne velfærdsstat og derfor kan Norden bidrage med både know - how og idéudvikling, når det kommer til at finde løsninger på netop de områder, mener udvalget. Løsninger, som vel at mærke skal være bæredygtige også for industri og erhvervsliv.

- Statsministrene taler om grøn vækst, men det er ikke nok bare at lave et teknologisk fix. Vi skal have strukturelle ændringer og økonomiske incitamenter, der for alvor rykker ved udviklingen. Og vi skal ud i verden og give vores bud på, hvordan klimakrisen kan tackles ud fra en helhedstænkning, ikke en række hovsaløsninger, tilføjer Lindholm.

Forslag til handling

Ved Nordisk Råds session i København vedtog Rådet en række anbefalinger til de nordiske regeringer og til Nordisk Ministerråd.

Man ønsker således at styrke finansministrenes rolle i klimaarbejdet i de enkelte lande og opgradere stats- og udenrigsministrenes rolle som ambassadører for nordisk inspirerede klimaløsninger i internationale fora.

De nordiske lande bør også gå foran ved at oprette et internationalt fond i stil med Norges Energy+ initiativ, som kan finansiere udvikling af ny teknologi og fremme innovation på klimaområdet. Og endelig kan Norden også gøre en forskel ved at fremme formidling af løsningsmuligheder for u -landene på deres energi- og klimaproblemer.

Nordisk Råd anmoder endvidere Nordisk Ministerråd om at belyse, hvilke politiske instrumenter, der indtil nu har været de mest effektive til at reducere udslip af klimagasser og ikke mindst udrede forudsætningerne for et tættere samarbejde omkring en såkaldt "klimaboble" af lande, der kan gå foran og vise vejen i FN. ■

Nordiske ministre vil satse på grøn vækst i fremtidens Norden

Grøn vækst er en vigtig forudsætning for den fremtidige vækst og velfærd i Norden. De nordiske erhvervs-, energi- og regionalministre slår derfor fast at de er villige til at påtage sig ansvaret for store dele af de fremtidige satsninger inden for grøn vækst, som statsministrene efterfølgende skulle træffe beslutning om i forbindelse med det kommende Globaliseringsforum og det efterfølgende statsministermøde.

En nordisk innovationsfond kan blive til virkelighed. Ministrene vil fortsætte diskussionerne om etableringen af en innovationsfond, Nordic Innovation Fund, i fællesskab med Den Europæiske Investeringsfond (EIF) som bidrager med 1/3 af midlerne. Forslaget er en stor satsning på 250 mill. euro og indeholder blandt andet en satsning på såkaldte forretningsengle på 50 mill. euro.

Ministrene vil sætte fokus på fornyelsen af EU's kommende samhørighedspolitik og diskuterede fælles tiltag med henblik på at kunne påvirke udformningen af det kommende regelværk for strukturfondene og den regionale statsstøtte.

De aktuelle regionale udviklingstendenser i Norden blev også diskuteret med fokus på de demografiske udfordringer. Blandt andet diskuterede man muligheden for at udarbejde gode eksempler på hvordan man arbejder med demografiske spørgsmål i forskellige dele af Norden som støtte til lokale og regionale initiativer.

Ministrene støtter fortsat det nordiske samarbejde omkring energieffektivisering, vedvarende energi og grøn transport. Ministrene lægger vægt på at videreføre det nordiske samar-

bejde inden for el - markedet. Arbejdet med et fælles slutbrugermarked, indfasning af vedvarende energi og nordiske net -investeringer anses for at være vigtigt. Ministrene besluttede at identificere de fælles udfordringer og initiativer som kan forbedre samarbejdet om det nordiske el - marked. Først og fremmest med henblik på en sikker elforsyning og et velfungerende marked, ikke mindst ud fra et forbrugerperspektiv.

Ministrene mødtes den 13. og 14. oktober i Helsingfors under det finske formandskab for Nordisk Ministerråd. ■

Förslag om nordisk ombudsman för gränshinderfrågor

Ett ökat nordiskt samarbete på EU-nivå, en nordisk ombudsman för gränshinderfrågor och ett krav till varje regering om att lösa tre till fem gränshinder varje år var några av de förslag som presenterades på ett debattmöte om gränshinder som arrangerade av informationstjänsten Hallå Norden i förbindelse med Nordiska rådets session i Köpenhamn.

Christian Jervelund från det danska analysföretaget Copenhagen Economics presenterade några tankar och tal bakom en undersökning som företaget har fått i uppdrag att utföra för Nordiska ministerrådets Gränshinderforum. Undersökningen handlar om vad gränshinderproblemen betyder ekonomiskt för de nordiska samhällena.

Enligt Jervelund innnebär olika typer av gränshinder bara i Öresundregionen en miljardförlust för samhället varje år. Om enda arbetslös person inte får möjlighet att arbeta på andra sidan Öresund innebär det en årlig samhällskostnad på runt 700.000 danska kronor, i huvudsak på grund av förlorad produktion.

Forsiden på bogen om Jyrki og Jóhanna.

Jyrki och Jóhannas tragiska öde

Debattmötet inleddes med en uppläsning av den tragiska historien om Jyrki och Jóhanna, en nyutgiven fiktiv berättelse om en finsk-isländsk familj som flyttar runt i Norden och möter otaliga och otroliga – men ändå verkliga – juridiska och administrativa hinder som orsaker stor möda och ekonomiska problem.

Gränshinderforums ordförande, Ole Norrback, kommenterade att även om det är osannolikt att en riktig familj skulle ha lika mycket otur som Jyrki och Jóhanna är det ändå många som upplever en del av de gränshinder som beskrivs i historien.

Både den isländska parlamentarikern Helgi Hjörvar och den danska parlamentarikern och före detta samarbetsministern Karen Ellemann tyckte att historien var att bra sätt att visa hur gränshinder är mer än bara tal och juridik och faktiskt berör riktiga människor.

”Många vanliga medborgare blir tvungna att använda mycket tid och resurser på att kämpa mot myndigheter för att få den rätt som de har enligt nordiska avtal. Kanske är det dags för en nordisk ombudsman som kan hjälpa dem?” sa Helgi Hjörvar.

”Problemen är redan identifierade, nu är det dags att lösa dem” sa Ellemann, som föreslog att Nordiska rådet kunde kräva att varje nordisk regering löser till exempel tre eller fem gränshinder varje år och presenterar resultaten på Nordiska rådets session.

Deltagerne i debatmødet, som fandt i Landstingssalen på Christiansborg, blev budt velkommen af Jakob Tråsdahl Eriksen, fra Hallo Norden´s kontor i Danmark hos Foreningen NORDEN.

Den svenske parlamentarikern och före detta samarbetsministern Christina Husmark Pehrsson poängterade att de nordiska länderna borde samarbeta på EU-nivå för att förhindra att nya gränshinder uppstår. (Norden.org.) ■

Velfærdsstaten i fokus for Norges formandskab for Nordisk Ministerråd i 2012

– Norden og det nordiske samarbejde står ved en skillevej. Den økonomiske krise har også sat sit præg på Norden. Der er fortsat stor usikkerhed knyttet til den økonomiske udvikling i vores lande og globalt. Velfærdsstaten er under pres, og de nordiske lande skal møde udfordringerne i fællesskab og videreudvikle samarbejdet, sagde *Jens Stoltenberg* på Folketingets talerstol

Stoltenberg præsenterede ved Nordisk Råds session i København programmet for Norges formandskab for Nordisk Ministerråd i 2012. I formandskabsåret vil Norge sætte fokus på velfærdsstaten og udviklingen af den i et nordisk perspektiv.

Især tre områder fremhæves i programmet: arbejde og bæredygtig velfærd, grøn vækst, viden og innovation samt nordisk samhørighed.

Arbejde og velfærd for borgerne

Det norske formandskab vil sætte fokus på velfærdsstatens funktionsmåde og hvordan det offentlige kan løse sine opgaver mere effektivt.

Norges statsminister, Jens Stoltenberg
Fotograf: Johannes Jansson/norden.org

– Samarbejdet mellem det offentlige og arbejdsmarkedets parter vil være centralt. Arbejde og bæredygtig velfærd hører sammen, og vi skal sikre at alle får del i velstandsudviklingen ved at opretholde en høj beskæftigelse, sagde den norske minister for nordisk samarbejde, *Rigmor Aasrud*.

Jens Stoltenberg tilføjede, at en af forudsætningerne for den nordiske velfærdsmodel er åbenhed kombineret med en grundlæggende tryghed for borgerne. Udviklingen af velfærd i de nordiske lande handler både om værdiskabelse og fordeling.

Formandskabet vil også fokusere på ungdommen, et inkluderende og familievenligt arbejdsliv, forebyggelse af frafald i skolen og på at give unge mennesker en god overgang til arbejdslivet. Udviklingen af gode velfærdsordninger og en bæredygtig samfundsudvikling afhænger desuden af grundlæggende værdier som ligestilling.

Fjernelse af grænsehindringer

Det norske formandskab ønsker at bidrage til, at Norden forbliver en foregangsregion inden for grøn vækst, viden og innovation.

Samarbejde på tværs af de nationale grænser og fjernelse af grænsehindringer udgør en vigtig del af det nordiske samarbejde. Grænsehindringer på erhvervsområdet skal fjernes og mobiliteten for studerende i Norden skal sikres.

Norge vil også arbejde for at opretholde de kulturelle bånd og oplevelsen af en nordisk identitet, således at sprogfællesskabet holdes levende i Norden. ■

Positiv debat om frivilligt arbejde

Det afsluttende møde i anledning af EU - Frivillighedsåret 2012 blev afholdt i DGI - Byen i København på FN´s årlige Frivillighedsdag den 5. december, med en positiv debat sted blandt indledere og de ca. 80 deltagere i mødet. Dette arrangement møde fandt ligeledes sted i samarbejde med Dansk Folkeoplysnings Samråd, FN-forbundet og De kulturelle Samråd i Danmark.

Deltagerne blev budt velkommen at FN-forbundets generalsekretær, Torleif Jonasson, hvorefter udviklingskonsulent Helle Bjerregård, Dansk Folkeoplysnings Samråd, orienterede om Frivillighedsåret. Professor Uffe Østergaard, CBS, skildrede foreningstraditionens baggrund og spurgte om også fremtiden har brug for foreningslivet, hvorefter professor Bjarne Ibsen, Syddansk Universitet indledte om ”Folkelig deltagelse i folkestyret – i afvikling eller fremgang” .

Indlæggene blev efterfulgt af en paneldelbat med deltagelse af folketingsmedlemmerne Karen Klint (S), Eyvind Vesselbo (V), Annette Vilhelmsen (SF), med Svend Tychsen fra landsforeningen som moderator, inden generalsekretær Peter Jon Larsen afsluttede og opsummerede mødets drøftelser.

Alle deltagere havde en rigtig god eftermiddag, hvor de var enige om at styrke det frivillige arbejde og understregede vigtigheden af denne del af vores folkestyre. ■

Tag ud

Velkommen i Rejsemagasinet

Velkommen til de mange tilbud om spændende og interessante rejser med NORDE N-lokalafdelinger m.fl. i hele Norden og Østersø-området.

Vi takker samtidig for de både oplysende og fornøjelige skildringer af allerede foretagne rejser, som aktive rejsedeltagere har fremsendt med både tekst og gode fotos, og vi synes at artiklen om foto-konkurrencen i Skive lokalafdeling om de bedste rejsefotos fra Norden også hørte hjemme her i Rejsemagasinet. ■

God læsning og rejselyst !
Redaktionen

PÅ VULKANER I ISLAND

Med Foreningen NORDEN i Allerød på besøg på Vestmanna-øerne
13. juli – 22. juli 2012

Oplev Islands barske højland ved Landmannalaugar, de frodige områder på Sydlandet og besøg Vestmannaøerne. Vi skal se ødelæggelserne efter de største vulkanudbrud for flere hundrede år siden, ødelæggelserne efter det store vulkanudbrud i 2010 samt mærke den endnu varme lava på Vestmannaøerne. Vi sejler mellem isbjergene i gletcherlagunen ved Vatnajökull, og vi kommer tæt på isen på Mýrdalsjökull.

Det bliver en tur, hvor der lægges vægt på naturoplevelser, gerne på steder, hvor der sædvanligvis ikke færdes så mange turister, og vi giver os god tid til at bevæge os rundt i de smukkeste områder af Island, også til fods.

Vi besøger naturligvis også de klassiske steder som Tingvallasletten, det imponerende vandfald Gullfoss og de varme springkilder ved Geysir.

Vi skal høre spændende fortællinger om sagaerne og Islands historie. Turen rundes af med en dag i den livlige hovedstad Reykjavík med mulighed for at se håndskrifterne, besøge byens utallige museer eller bare gå på opdagelse på egen hånd og shoppe i de spændende butikker.

Undervejs bor vi dels på de berømte sommerhoteller og dels på en bondegård i drift. Turen er ikke egnet for svært gangbesværede. Detaljeret program samt oplysninger om turen får hos Rita Brandt.

Pris pr. person kr. 13.900 * (inkl. skatter og afgifter). Tillæg for enkeltværelse kr. 2.750.

Prisen inkluderer:
Fly t/r,transport ifølge program i røgfri bus,9 overnatninger, dbl.-værelser, inkl. morgenmad, heraf 5 nætter m. fælles bad/toilet og 4 nætter m. privat bad/toilet, 7 middage på hotellerne, 2-retters-menu, inkl. kaffe/te, 1 festmiddag i Reykjavík, 3-retters-menu, inkl. kaffe/te, 3 frokostpakker, sejltur på Jökulsárlón, sejltur til Vestmannaøerne og bidrag til Rejsegarantifonden.

Prisen inkluderer ikke:
Drikkevarer til måltiderne udover isvand, som altid følger frit og rigeligt, mad, ud over det specifikt nævnte,badning i Blå Lagune (ca. DKR 180,-), entré til Kulturhuset (Håndskrifterne) og ridning.

Arrangør: Foreningen NORDEN i Allerød.
Teknisk arrangør: Team Island / KulturRetur A/S (medlem af Rejsegarantifonden)
Guide: Dansktalende guide (Nanna Kalkar).
Rejseleder: Repræsentant fra Foreningen NORDEN, Allerød afd. (Rita Brandt)
Tilmelding og yderligere oplysninger: Rita Brandt, tlf.: 48 17 16 70 efter kl. 19.00. ritbrandt@mail.tele.dk eller Team Island, tlf.: 86 12 18 49. info@team-island.dk

* Der tages forbehold for større ændringer i pris- eller valutaforhold. ■

På rejse til Samsø august 2012

Med Foreningen NORDEN- Fredensborg lokalafdeling

Samsø er en dejlig ø med en pragtfuld natur. Den er kun 114 kvadratkilometer, men der er meget at se og opleve.

Samsø har et spændende kulturlandskab. Gravhøjene er skabt af en bondebefolkning for 5.000 år siden. Vikingerne var her også. De byggede forsvarsanlæg og gravede Kanhave Kanalen, der skærer øen over på det smalleste sted.

Vi planlægger én eller flere rundture - dels med en lokal guide og dels uden lokal guide. Det skulle inkludere et besøg til Brattingsborg Slot, Vestbjerg Fyr, Nordby og Nordby Bakker samt området omkring Stavns Fjord.

Vores program for besøget **den 25.-29. august** vil også inkludere besøg på Økomuseum Samsø, der har udstillinger, en lang række besøgssteder, turforslag og guidede landsbyvandringer.

På Museumsgården i Tranebjerg fortælles om 1800-tallets rige skipperbønder, og husmandsstedet Fredensdal beretter om 1900-tallets nøjsomme husmænd.

Eventuelt bliver der også et besøg til Samsølabyrinten og et møde med den lokale afdeling af Foreningen NORDEN.

Turen t/r samt udflugterne på Samsø foregår med bus. Vi indkvarteres på Stensbjerggård Feriecenter. Rejsens pris er **3.950,- kr**. pr. person i delt dobbeltværelse. Tillæg for enkeltværelse er 799 kr. Prisen inkluderer morgenmad, frokost og middag, guide og entré til seværdigheder og museer. Prisen er udregnet på 20 deltagere, så hvis vi bliver flere, bliver rejsen billigere.

Et mere detaljeret program er udsendt i december og kan ses på www.norden-fredensborg.dk Tilmelding skal ske senest **den 16. januar** til Lisa Juhler tlf. 22510829. E -mail : lisajuhler@ofir.dk ■

Island rundt med "Karitas – uden titel"

Med Foreningen NORDEN, Nordjyllandskredsen

Mange har læst Kristin Marja Baldursdóttirs bog Karitas – uden titel, og har derved fået en særlig oplevelse af mennesker og natur i Island.

På denne sommerrejse kommer vi rundt til områder og steder, der har været rammer for Karitas og hendes families liv, som Kristin så fængslende har beskrevet.

Med besøg i Akureyri og Siglufjördur i Nordisland, Borgarfjördur eystri i Østisland og Öræfi under Vatnajôkull i Sydisland når vi netop de områder, der knytter sig til vigtige perioder i Karitas' liv, og hvis natur, historie og egenart er så mesterligt flettet ind i romanen.

Island byder på andre oplevelser : Vi begynder turen med et bad i Den Blå Lagune, og en guidet rundtur i Reykjaviks nye koncerthus Harpa. Gennem højlandet ad Kjölurruten mellem store jökler når vi Nordlandet, og får bl.a. tid til en hvalsafari fra Húsavik og besøg i de geotermiske områder med varme kilder og kogende svovlpøle nær Myvátn.

Gullfoss og Geysir-området får vi også besøgt på vejen tilbage mod Keflavik, og Tingvalla-sletten, hvor Altinget blev stiftet i år 930.

Afrejse : Lørdag den 23. juni fra Billund (bus fra Frederikshavn med opsamling ned gennem Jylland). Hjemkomst: Mandag den 2. juli om morgenen.

Pris : 12.250 kr. i dobbeltværelse. Tillæg for enkeltværelse 2.350 kr. Inkl. fuld pension undtagen 1 x middag og 3 gange frokost. Tilvalgte aktiviteter og entréer for egen regning.

Arrangør: Foreningen NORDEN, Nordjyllandskredsen.Teknisk rejsearrangør : KulturRetur A/S, Team Island.

Info, udførligt dagsprogram og tilmelding på www.glink.dk og hos Gunnar Eskildsen, tlf. 8819 8914, mobil 5189 4710, eller e-mail : gunnar@hojskoleforum.dk ■

Oplev Helgoland, Frøslevlejren, og Gottorp slot

Med Foreningen NORDEN, Frederikshavn lokalafdeling
3-dages tur fredag d. 1. – søndag d. 3. juni 2012

PROGRAM:

1.dag:
Efter endt opsamling kører vi til Frøslevlejren, hvor vi skal se lejrens museum og FN- museet. Frøslevlejrens Museum er en enhed under Nationalmuseet, der primært informerer om lejrens funktion i 1944-45, hvor lejren blev bygget og fungerede som tysk politifangelejr. Men også overgangen til Fårhuslejr efter den 5. maj 1945 bliver belyst. FN-museet fortæller om dagligdagen for de mere end 100.000 danskere, som har udført international tjeneste overalt på kloden.

Efter opholdet kører vi mod Büsum ved vadehavet, som af UNESCO er udråbt til bevaringsværdigt område: vadehavet, digerne, fuglelivet. Büsum selv er en yndig by med badestrand, fiskerihavn, fyrtårn, og digevandringsmulighed med fårene omkring. Her er hyggelige knejper, fiskerestauranter, gave-og specialforretninger. Vi indlogeres og har et par timer til at udforske området inden middagen.

2. dag:
Efter morgenbuffet forlader vi hotellet og går til færgen, der sejler os de 2 timer til Helgoland. Vi vil være på øen ca. 3-4 timer. Øen er på 64 ha med ca. 2.000 indb. Består af en 58m høj sandstensklippe (Oberland) i 70 meters højde og mod SØ et lavt forland (Unterland) i 2 meters højde. Man kommer til Oberland ad trappe eller med elevator (50 cent).På fuglefjeldet er derl omvier (ca.2.000 par), mallemukker, suler (ca.300 par). Vigtigste erhverv: Turisme, hummerfiskeri og søfart. Øen har en spændende historie med mange skiftende "ejere". Tilbage i Büsum er der middag på hotellet.

3.dag:
Næste morgen pakker vi og siger farvel På vejen mod Gottorp får vi tid til at se den nyligt udgravede hovedport på Dannevirkevolden. På Gottorp slot ser vi først kunstafdelingen med en dygtig guide. I standudstillingen en dejlig samling af Emil Nolde og Ernst Ludwig Kirschner.

Bagefter tid til selve slottets mange samlinger, men også kirkesalen, hvor den danske menighed holder gudstjeneste en gang om måneden. Derefter frokost (for egen regning). På vej mod grænsen bliver der tid til 30 min. indkøb i Duborgcentret. Videre mod Vejle Banegård med ankomst ca. kl. 15.30, Odder ca. 16.30, Himmerland Øst kl.(17.45 – 18.20), Aalborg ca. 18.45, Sæby ca. 19.30 og Fr.havn ca. 19.50.

Pris kr. 2195,- som inkluderer: Ophold på hotel Stüürmann i dobbeltværelse m.dusch/wc. i Büsum centrum. Forplejning fra aftensmad første dag til morgenmad sidste dag. Færgefart Helgoland - Büsum tur/retur. Entre til FN - Museet i Frøslev. Entre til Gottorp slot og til Kunstafdelingen med guide. Moderne turistbus m/toilet. Opsamling fra Frederikshavn til Vejle.

Opsamlingstidspunkter: Frederikshavn Rutebilst. kl. 06.20. Sæby Rtb. kl. 06.40. Aalborg eft. Aftale kl. 07.30. Pause Himmerland vest kl. 07.45 – 08.15. Odder Bdg. kl. 09.45.Vejle Bdg. kl.10.45

Tilmelding: Senest med depositum kr.500,- **den 1.februar**. Restbeløb senest 15.april.

Betalingen kan ske på konto i Danske Bank nr.4780-4780849959 mrk. Helgoland + navn

Husk vindtæt jakke til sejlturen, fornuftigt fodtøj. Evt. spørgsmål til turen: Karin Arveschoug Jensen på tlf. 9842 5534 eller pr e-mail: arveschoug @webspeed.dk ■

Højsommer i Island

13. – 24. juni 2012
Oplev årets længste dag på bondegård i Island. Vestmannaøerne, vandfald, varme kilder, gletsjere og spændende historier. Kurset indledes med fem forberedelsesdage på Rude Strand Seniorhøjskole.

Rejseleder Torben Rasmussen, tidligere direktør for Nordens Hus i Reykjavik og forfatter til Politikens, "Turen går til Island". Kursusleder Aage Augustinus, Rude Strand Seniorhøjskole.
Pris kr. 15.900 på dobbeltværelse.
Prisen inkluderer fuld pension og alle entreer.

Ring og få tilsendt folder om turen: 86 55 89 44 eller gå ind på www.rudestrand.dk, hvor du kan finde en beskrivelse af turen.

Rude Strand SENIORHØJSKOLE
Kystvejen 114 - 8300 Odder - tlf. 86 55 89 44 - email: rudestrand@mail.tele.dk - www.rudestrand.dk

Tæt løb i foto-konkurrence om fotos fra Norden

Af Jens Utoft

Publikum på Skive Bibliotek valgte et billede fra Lofoten i Norge, taget af Anne-Marie Madsen, Nr. Søby, som vinder af Foreningen NORDEN-afdelingens foto-konkurrence.

"Det var vores første tur til Norge, men det bliver helt bestemt ikke den sidste. Der er bare så smukt."

Anne-Marie Madsen, var for tre år siden på en tre ugers bilferie i Norge sammen med sin mand, Svend Aage, og et par gode venner. Målet var Helnæssund lidt syd for Lofoten i Nordnorge, hvor de havde lejet en hytte i en uge. Og det var her fra terrassen, at Anne-Marie fandt sit kamera frem, da hun så det betagende syn, der spejlede sig i vandet mod nord.

Hendes billede af aftensolen over Lofoten var et af de 45 fotos, der i oktober måned blev præsenteret på Foreningen Nordens fotoudstilling på Skive Bibliotek, og her blev netop hendes billede kåret som det bedste af de 110 besøgende, som deltog i en afstemning. Udstillingen blev åbnet af Foreningen NORDEN´s generalsekretær, Peter Jon Larsen,i overværelse af ca. 30 interesserede.

Derfor fik hun i november af formanden for foreningen NORDEN i Skive, Randi G. Johansen, Dommerby, overrakt 1. præmien i konkurrencen, en flot stenskulptur, som er doneret af Nordisk Granit Import i Skive.

"Den er jeg meget glad for, og den får nu en blivende plads udenfor vores hus i Nr. Søby", fortæller Anne-Marie Madsen. Hun var i 34 år ansat i Sparbank, senest i afdelingen i Højslev. Hun har fotograferet siden hun var 10 år, uden at hun dog har købt sig fattig i fotoudstyr.

"Jeg tager billeder med en ganske almindeligt digitalt lommekamera, og har stor fornøjelse af, at jeg nu kan gemme dem på computeren", fortæller hun.

Anne Marie Madsens billede blev kåret som det bedste i et meget tæt opløb. På udstillingen kunne publikum stemme på op til 3 billeder, og derfor blev der afgivet i alt 231 stemmer, hvoraf Anne-Marie Madsens fik de 16. Nr. 2 – et billede fra Færøerne, taget af Conny Estholm, Skive, fik 15

Anne-Marie Madsens vinderfoto i er taget op mod Lofoten i Nordnorge i juli 2009.

stemmer, mens yderligere 5 fotos fik 10 eller flere stemmer.

I alt 23 amatørfotografer fik udtaget billeder til udstillingen, ogf de har alle fået en boggave fra Foreningen NORDEN som erkendtlighed. De 45 billeder var udvalgt blandt i alt 77 indsendte forslag af pressefotograf Steen Don, Skive Folkeblad, portrætfotograf Poul Hansen, Skive og naturfotograf Steen Agger, Stårup.

Omtalen af fotoudstillingen i forrige nr. af NORDEN Nu førte i øvrigt til en henvendels e fra Marianne Bundgaard, Hornsyld Bibliotek på Skolen i Midten, så den også blev vist dér den 21. november -21. december. ■

Lokalafdelingsformand Randi G Johansen (t.v.), overrækker 1. præmien til foreningens fotokonkurrence til Anne-Marie Madsen, Nr. Søby.

Sápmi

SAMERNES SMUKKE LAND NORD FOR POLARCIRKLEN I SVERIGE

Samernes vintermarked i Jokkmokk - noreuropas største vinterfest

28.januar - 6. februar 2012

I over 400 år har samerne hvert år afholdt deres vintermarked. Et overflødighedshorn af kulturelle, musikalske og kunstneriske oplevelser samt et udendørs marked der kan tage pusten fra enhver.

Mere end 500 boder med alt fra det smukkeste samesløjd til dybfrosne flødeboller. Dagene inden markedet bruges på langtur i den smukke arktiske vinter, besøg hos lokale kunstnere, byvandring, besøg på Ájtte, svensk fjeld- og samemuseum m.m.

Vi bor på hotel Gästis lige midt i hjertet af Jokkmokk og i umiddelbar tilknytning til markedspladsen. Rejsen foregår med tog.

Pris: 13.135,- kr. i pr. pers. i d. rum – 14.290,00 kr. pr.pers i e.rum

Rejsen 2013 finder sted 2.febuar - 11. februar.

Teknisk arrangør:
bis@snr.se
www.snr.se
Medlem af den svenske rejsegarantifond

SNY RESOR

Hotel
Hotel Gästis
www.hotell-gastis.com

HOTELL GÄSTIS JOKKMOKK

Rejseleder/info/tilmelding
Mette Rubin
Thorkildsgade 60 st.tv.
5000 Odense C
0045 20 62 30 59
metterubin@galnet.dk
www.sn-rejser.dk

På besøg i tre nordiske lande med Nordkap som endemål

Stort program med Foreningen NORDEN Vordingborg
Mandag den 16. - lørdag den 28. juli 2012

Dag 1: Vi kører via Helsingør - Helsingborg og fortsætter til Stockholm.

Vi spiser de medbragte håndmadder på en rasteplads undervejs. Alt efter hvor meget tid vi har, kører vi en lille byrundtur og går en tur i Gamla Stan, før vi går ombord på natfærgen til Åbo med buffet inkl.

Dag 2: Videre over Tammerfors, Jyvaskyla gennem de store finske skove og langs nogle at "de tusind søer" til Oulu. Vi spiser frokost på en restaurant undervejs.

Dag 3: Over Kemi til Rovaniemi på kanten af finsk Lapland og over Polarcirklen, hvor vi besøger julemandens værksted med mulighed for at sende julekort til børn og børnebørn. Sidst på eftermiddagen kommer vi frem til det i skoven smukt beliggende spa - hotel , Luosto, med mulighed for en "dukkert" før middagen.

Dag 4: I dag kører vi langs Inari -søen til Karasjok - de norske samers hovedstad med eget parlament. Vi fortsætter til Lakseelv og op langs Porsangerfjorden gennem havtunnellen til Magerøya på Nordkapøen. Her overnatter vi to nætter, så vi har god tid til at besøge Nordkapklippen med Nordkapcenteret og opleve midnatssolen. I tilfælde af dårligt vejr kan vi besøge klippen igen den anden aften.

Dag 5: Fridag i Honningsvåg på Nordkapøen med mulighed for museumsbesøg, tur i naturen til fods, at handle og at spise frokost på en af byens restauranter.

Dag 6: I dag begynder så den smukke tur mod syd gennem Norge. Vi kører til Alta, hvor vi besøger museet og får lejlighed til at gå en tur og se de berømte helleristninger, der er Unesco's verdenskulturarv. Derefter fortsætter vi til Sørkjosen, hvor vi overnatter.

Dag 7: Langs Lyngenfjorden mod syd til Gratangen. Videre ud mod øgruppen Vesterålen til Harstad.

Dag 8: Vi kører til Stokmarknes for at sejle med Hurtigruten på den smukkeste strækning gennem Trollfjorden til Svolvær, hvor vi ser den berømte fiskerihavn og overnatter.

Dag 9: Vi nyder den flotte natur på Lofoten , når vi kører mod syd til det idylliske fiskerleje Nusfjord , hvor vi gør ophold og går en tur . Nu fortsætter vi til Moskenes og sejler over til Bodø på fastlandet. Dagens sidste tur køres til Fauske for at overnatte.

Dag 10: Ca. 100 km. syd for Fauske besøger vi det norske Polarcirkelcenter, før vi fortsætter over Mo i Rana til Mosjøen. Fotostop i den hyggelige Sjøgata med mange træhuse. Overnatning i Steinkjer ved Beistadfjorden.

Dag 11: Vi kører forbi det historiske Stiklestad til Trondhjem, her besøger vi Nidaros-katedralen. Derefter er der mulighed for at gå en tur langs elven med den gamle bybro og de gamle købmandsgårde. Vi fortsætter gennem Dovre Nationalpark, kører et stykke vej i Gudbrandsdalen og når frem til Lillehammer, hvor vi overnatter.

Dag 12: Kørsel langs Norges største sø Mjøsen over Hamar til Oslo. Vi finder et sted at spise frokostpakker undervejs. Vi kører op og ser det nye Holmenkollen, før vi kører til centrum, hvor der bliver mulighed for at gå en tur og se Domkirken, Stortinget, Rådhuset og Kongeslottet ude fra. Ved 15-tiden kører vi til D.F.D.S.- skibet. Middag og overnatning om bord.

Dag 13: Ankomst til København ved 9-tiden og forventet hjemkomst omkring middag. ■

Fakta:

Pris: 14.895,- kr. inkl. bus, 4 sejladser, vej og tunnelafgifter, entre på Nordkapcenteret, 2 x overnatning i udvendig kahyt, 10 x overnatning på hotel, morgen og aftensmad på hotellerne, frokost i det fri ved bussen samt entreer jvf. program. Tillæg for enkeltværelse kr.2.850.-.

Tilmelding senest **tirsdag den 1. maj** til rejselederen Folke Hansen. Ansvarlig arrangør: Foreningen NORDEN i Vordingborg i samarbejde med Ældresagen i Vordingborg.

Husk at opgive cpr. nr. ved tilmelding, og husk håndbagage til skibene samt pas eller anden billedlegitimation.

Teknisk arrangør: Ørslev Gruppe og Specialrejser A/S medlem af Rejsegarantifonden nr. 1711

Supplerende information fås hos: Folke Hansen, Bjørnevænget 19, 4760 Vordingborg, tlf: 55377312 eller 24480372, e-post: Foki@mail.dk

Sort sol i Tøndermarsken

– og vi bor på Schackenborg Slotskro

Lokalafdeling fortsætter med at se på nordiske fugle, sidste år i Sverige - denne gang i Sønderjylland.

I år arrangerer Foreningen NORDEN, Nykøbing Falster lokalafdeling en tur for at opleve fænomenet Sort Sol, som det kaldes, når stære i hundredetusind vis på vej til og fra vinterhi flyver i flok og danner unikke formationer på himlen for at undgå stedets sultne rovfugle.

Dette foregår lige inden solnedgang, når de går til ro for natten. En kyndig, lokalkendt naturguide fortæller om fænomenet og viser rundt, idet han præcist ved, hvor stærene slår sig ned.

Desuden besøg i Ribe domkirke, Højer sluse, Møgeltønder og Tønder. I Tønder mulighed for at se de berømte tønderkniplinger og desuden Zeppelinmuséet.

Fra Slotskroens køkken bydes på afgrøder fra Schackenborg slots jorde.

Tidspunkt: 30.marts – 1.april 2012.

Pris: kr. 2.650,- inkl. moderne bus, hotel med ½-pension samt entréer. Enkeltværelsestillæg: kr. 200,-. Prisen er beregnet ved 35 personer.

Befordring: Moderne bus. Overnatning: Schackenborg Slotskro.

Arrangør: Foreningen NORDEN Nykøbing Falster. Turledere: Erna og Bent Jensen.

Tilmeldelsesfrist: 3. februar, efter først til mølle princippet.

Tilmelding/supp.info: Bent Jensen, Angelikvej 14, Marielyst, 4873 Væggerløse telefon: 5417 7173, e-mail: ebj@marienet.dk og Ole Nielsen, telefon: 40111471, e-mail: ole9elsen2@hotmail.com ■

Tranedansen ved Hornborgasøen

Med Foreningen NORDEN, Langeskov afdeling

Hornborgasøen er en lavvandet sø i Sverige beliggende ca. 120 km øst for Gøteborg. Ved søen samler flere end 10.000 traner sig fra midt i marts til slutningen af april for at danse, sove og æde, inden deres tur går videre mod moserne i det høje nord.

Særligt et sted ved søen ved "Naturum Trandansen" ser man skuespillet på nærmeste hold. Her er der indrettet et publikumscenter, hvor man fra en indhegnet bakke, kaldet for "Udsigten", kan overskue markerne med de tusindvis af traner. Sceneriet er stemningsfuldt og imponerende, og vi får en tæt – på -naturoplevelse, som ligger langt fra den måde, man normalt oplever de meget sky fugle.

Turen til Hornborgasøen er en 4 dages busrejse med hotelophold i byen Trollhättan, og foruden tranedansen er der også oplevelser ved sluserne til Götaelven, ved byerne Trollhättan og Vänersborg, samt ved klosterkirken i Varnhem, hvor romanfiguren Arn i Tempelridderne voksede op som barn i guds tjeneste og fik tillært sig sine kundskaber i sprog, filosofi og teologi.

Afrejse tirsdag den 10.april 2012 kl. 7.00 fra Langeskov på Fyn.
Pris **kr. 3.145 pr.** person i delt dobbeltværelse. Tillæg for eneværelse kr. 570.

Prisen inkluderer transport i 4 dage, hotelophold med halvpension, alle udflugter samt lokale guider ved Hornborgasøen, Götaelven og byerne Trollhättan og Vänersborg.

Arrangør er Foreningen NORDEN Langeskov. Tilmelding og program hos Just Justesen, tlf. 65 38 25 50. ■

Historisk rejse til Estland og Letland

Med Foreningen NORDEN Horsens-lokalafdeling

Estland er et besøg værd, hvis man ønsker romantik og historie. Tallinn er hovedstaden i Estland og beskrives af mange som et 'levende museum': Historiens gang kan ses i levende live i byen, hvor de høje skyskrabere i den nye bydel kæmper om opmærksomheden med de små, tætte bygninger i de snørklede gader i den gamle fredede bydel. Tallinn regnes for at være den bedst bevarede middelalderby i Europa. Det er også her vi skal opleve det sted, hvor Dannebrog siges at være faldet ned - noget af det mest danske opleves her i udlandet !

Efter besøget i Tallin besøger vi Estlands ældste by Pärnu og byen Tartu inden vi besøger Baltikums perle; Riga. Selvom Letland ikke er meget mere end 10 år gammel som land, er hovedstaden Riga noget ældre. I år 2001 fejrede byen sit 800 års jubilæum og alderen kan ses på byen, men det bliver den bestemt ikke dårligere af. Byen er, ligesom mange andre byer i det tidligere Sovjet, i en rivende udvikling. Byens nye bydel summer af liv og overalt skyder nye butikker og cafeer op. Vi skal opleve den gamle bydel, hvor byen ser ud som den har gjort i flere århundrer, og hvor mange af de charmerende bygninger står endnu. Riga er kultur og historie, men frem for alt en storby.

REJSEPLAN

Fredag den 1. juni:
Evt. vil der blive arrangeret fællesrejse til Kastrup fra Horsens. Afgang med fly fra Kastrup kl. 15.00, ankomst Tallinn kl. 17.35 (tidsforskel 1 time). Bustransport til hotel My City og indkvartering. Middag på hotellet.

Lørdag den 2. juni:
Guidet byvandring i Tallin (ca. 400.000 indb.), bl.a. besøger vi stedet, hvor Dannebrog faldt ned fra himlen, Helligåndskirken Aleksander Nevskij-katedralen og den gamle bymur. Vi har en dansktalende guide med på turen, så vi får alle de historiske steder at se. Frokost indlagt i byvandringen. Der vil også blive tid til at se byen på egen hånd. Middag på hotellet.

Søndag den 3. juni (bus ca. 300 km):
Med bus til Tartu. Undervejs besøger vi Estlands ældste by, Pärnu (ca. 45.000 indb.) Frokost i Pärnu.Videre gennem et afvekslende landskab, bl.a. med mange moser og floder til Tartu (ca.. 100.000 indb.), hvor vi bliver indkvarteret på hotel Barclay. Middag på hotellet

Mandag den 4. juni (bus ca.250 km):
En kort byrundtur inden vi kører med vor bus til Riga (ca.800.000 indb.). Ved Strenci skal vi se en af de flotteste udsigter i Letland over floden Gauja. "Frokost i det grønne" med medbragt frokost-pakke fra hotellet. Videre til Riga med indkvartering på hotel Konventa Seta, middag på hotellet.

Tirsdag den 5. juni:
Byvandring med guide i Riga. Vi skal bl.a. se den gamle by med Svenskeporten fra 1698, nogle af de gamle bygninger fra Rigas tid som hansestad og kvarteret med de mange bygninger i jugendstil. Frokost som en del af byvandringen. Der vil blive et par timer til shopping om eftermiddagen. Middag på hotellet.

Onsdag den 6. juni:
Afgang med fly fra Riga kl. 12.00 med ankomst til Kastrup kl. 12.35 (tidsforskel 1 time).
.

Sidste frist for tilmelding er **1.februar 2012**. **Tilmelding** til Niels Bundgaard, Rasmus Østergaards, Have 4 st., 8700 Horsens. Tlf:75657248, e-mail: nhbu@stofanet.dk

Prisen er kr. 7.199,- under forudsætning af mindst 25 personer. **Prisen inkluderer:** Fly fra København - Tallinn, fly fra Riga - København, bustransport iht. til program, 5 nætter i delt dobbeltværelse, 5 x morgenmad, 4 x frokost, 5 x aftensmad, dansktalende rejseleder samt bidrag til Rejsegarantifonden. Tillæg: Enkeltværelsestillæg kr. 800, afbestillingsforsikring 4%.

Teknisk arrangør: Risskov Travel Partner. ■

Se tranerne danse ved Hornborgasjöen i Sverige

Med Roskilde-Lejre lokalafdeling som arrangør

Afrejse fredag den 30. marts 2012
Mødetid: kl. 12.45 og kl. 13.00 kører vores bus fra Ny Østergade ved Roskilde station. Udgang fra perronerne mod Køgevej og sygehuset. (Mulighed for at stige på bussen kl. 14 ved Scandlines i Helsingør, hvis det aftales på forhånd).

Program:
Vi kører med bussen via Helsingør - Helsingborg mod vores indkvartering, som finder sted på Tidaholms Stadshotell, der ligger midt i den hyggelige, lille by Tidaholm. Vi flytter ind på vores værelse, og umiddelbart herefter er der aftensmad i hotellets restaurant. Resten af aftenen er til fri disposition. Du kan læse om hotellet på www.stadshotellettidaholm.com

Lørdag morgen spiser vi tidligt morgenmad, inden vi kører de ca. 30 km til Hornborgasjöen, hvor tranerne de næste timer ankommer efter at have tilbragt natten i rørskoven. Det er interessant at se de store fugle lande og efterfølgende opføre parringsdanse på markerne. Det er et betagende optrin, som tilskuerne kan opleve på få meters afstand. Området er i øvrigt rigt på svømmefugle, så det er ikke kun tranerne, der tiltrækker de besøgende.

Vi tilbringer hele dagen i området og besøger også de store fugletårne. Der er udstillinger om søen før og nu. Der er informationstavler, der fortæller om fuglelivet og dagens antal fugle. Kl.12 kører vi til Skara for at spise og drikke kaffe på Kråks Värdshus. Herefter ser vi domkirken sammen med vores svenske guide. Herefter fortsætter vi en historisk udflugt.

Bussen bringer os rundt i landskabet, så vi kan glæde os over naturen og se på de historiske seværdigheder i området. Det bliver et besøg i Arns Rige, som er beskrevet i Jan Guillous romaner om korsridderen Arn, der er en fiktiv figur, der baseret på velkendt historie. Måske så du TV-serien sidste år. Aftensmaden spiser vi på hotellet.

Søndag forlader vi hotellet, når vi har spist morgenmad. Vi kører vi tilbage til søen for at besøge det store informationscenter og se på svømmefugle. Vi spiser frokost, inden vi kører sydpå mod Helsingborg. Man kan stige af bussen i Helsingør, inden den fortsætter mod Roskilde Station, hvor vi ankommer ca. kl. 17.

Priser:
2.780 kr. for andel i dobbeltværelse med eget bad/wc, **3.080 kr.** for enkeltværelse med eget bad/wc og **2.580 kr.** for eneværelse uden bad/wc. Prisen dækker transport, hotel, entre, alle måltider, kaffepauser og rejseleder. Ikke medlemmer af Foreningen NORDEN skal betale + 200 kr.

Tilmelding: send e-mail til alf@nanortalik.dk eller ring 2752 8238. Der bliver hurtigt udsolgt. ■

Spændende tur til Kalmar og Øland

Med Foreningen NORDEN Vordingborg

Mandag den 20. august - torsdag den 23.august 2012

Dag 1: Vi kører over Øresundsbroen via Lund, Kristianstad og Karlskrona til Kalmar, hvor vi indkvarteres. Vi spiser de medbragte håndmadder undervejs. Middag på hotellet.

Dag 2: Nordtur på Øland, hvor vi kører over Ølandsbroen via Færjestaden til Soliden, den svenske kongefamilies sommerslot med park i italiensk og engelsk stil. Vi går en tur i parken, og derefter fortsætter vi til Ølands hovedby, Borgholm og helt op til Ølands nordspids, før vi ad østvejen returnerer til Kalmar. Frokostpakke med middag på hotellet.

Dag 3: På sydturen skal vi opleve naturområdet Store Alvaret. Vi kører kystvejen rundt, men stikker naturligvis ned til sydspidsen, Lange Jan og ser fyret. På turene vil vi køre forbi nogle af de kendte stubmøller, Øland er så berømt for. Frokostpakke med middag på hotellet.

Dag 4: Vi besøger Kalmar Slot, før vi kører tilbage til Danmark over Vaxø, Hesselholm og Helsingborg - Helsingør. Frokost på restaurant undervejs. Forventet hjemkomst til aften.

Pris 4.095,- kr. inkl. bustransport, 3 overnatninger på hotel, 3 x morgenmad , 3 x middag, 3 x frokostpakker , 1 x frokost på restaurant , lokal guide på Øland og entreer jvf. program. Tillæg for enkeltværelse kr. 525,-.

Tilmelding senest **fredag den 1.juni** til rejselederen Folke Hansen.

Ansvarlig arrangør: Foreningen NORDEN i Vordingborg i samarbejde med Ældresagen i Vordingborg. Teknisk arrangør: Ørslev Gruppe og Specialrejser A/S, medlem af Rejsegarantifonden nr. 1711.

Supplerende information fås hos: Folke Hansen, Bjørnevænget 19, 4760 Vordingborg, tlf.: 5537 7312 og 2448 0372 , e-post: Foki@mail.dk ■

Særdeles vellykket tur til Finland

Ringsteds nordiske venskabsbyer har haft "træf" i Finland, hvor den lokale Forening NORDEN i venskabsbyen, Sastamala, stod for arrangementet fra torsdag til søndag.

Fra Ringsted drog 47 medlemmer af sted med bus d. 17. august og kom hjem igen d. 23. august. Alle fortalte, at det har været en vellykket og spændende tur.

Gruppen sejlede fra Stockholm til Åbo, Nordens kulturelle hovedstad 2011. Formiddagen blev brugt til sightseeing i byen med lokal guide, ligesom Åbo Slot og det Maritime Museum blev besøgt.

Den danske gruppe i stævnen på et restaurationsskib i Helsinki.

Derefter gik turen til Sastamala – en by, der ligger ca. 100 km. nord for Åbo. De 47 gæster fra Danmark blev indkvarteret i et naturskønt område på et hotel omk. 20 km uden for Sastamala sammen med repræsentanter fra Halden i Norge og Skòvde i Sverige. I alt godt 60 personer.

De finske værter havde lagt et spændende program for fredag og lørdag, som bl.a. indeholdt besøg i en nyrestaureret middelalderkirke Skt. Olavs kirke, som brændte ned i 1997. Der var også besøg i Tyrvis kirke i Sastamala, hvor der på kirkegården er mange gribende mindesmærker, knyttet til Finlands barske krigshistorie. Fredag aften blev gruppen inviteret til finnernes meget yndede fritidsbeskæftigelse – badstuebesøg i røg-sauna !

Lørdag blev der aflagt besøg hos et par lokale finske designere, hvis flotte ting gjorde indtryk på gæsterne og gav anledning til købelyst.

Lørdag aften var byen Sastamala vært ved en meget flot festmiddag med ca. 80 deltagere. Søndag morgen hilste deltagerne af med hinanden og forlod Sastamala. Da var der aftalt fremtidige venskabsbesøg i Halden i 2013 – og i Ringsted om 4 år (2015).

Bussen fra Ringsted fortsatte til Helsinki til en enkelt overnatning – og tid til at se og opleve byen, inden der skulle sejles den meget smukke tur til Stockholm mandag aften og nat. Tirsdag blev brugt til busturen gennem Sverige, hvor stemningen var høj efter den veltilrettelagte tur og de mange intense oplevelser i det smukke sensommervejr. ■

På tur til Gotland

6 dages busrejse med Kerteminde-Munkebo lokalafdeling

Det er en stor oplevelse at besøge Gotland, Sveriges største ø, der ligger i Østersøen lidt nord for Øland og kun ca. 3 timers sejlads fra Oskarshamn. Gotlands historie og kultur er formet af de driftige handelsmænd, der tidligt rejste ud i verden, hvor de både tog indtryk og varer med hjem til øens befolkning.

Middelalderbyen Visby, der er øens absolutte centrum, er omgivet af en mere end 3 km lang ringmur, og inden for murene kan man sagtens få fornemmelsen af fordums aktiviteter i de brostensbelagte gader og stræder.

Byens torv er stadig et mylder af forretninger og boder, der bugner af hjemmegjorte varer af alle slags.

Under rejsen til Gotland bor vi 4 dage på Hamnhotellet i Visby, og i forbindelse med vores hjemrejse bor vi 1 dag på hotel i Kalmar (unionsbyen).

Der bliver udflugter til det frodige Sydgotland med besøg ved klippebjerget Hoburgen, og udflugt til det nordlige Fårö, hvor især raukerne ved Langhammer og Digerhuvud har vores opmærksomhed.

Også kunstneren Asger Jorns grav besøger vi ved kirken i Grötlingbo i det sydlige Gotland.

Naturligvis afsætter vi en hel dag til det historiske Visby, herunder Almedalsparken, hvor svenske politikere mødes hvert år, og Trädsgårdsparken, der med træer og buske og blomster er en oase af skønhed lige midt i byen.

Afrejse 2. september hjemkomst 7. september.

Pris kr. 5.395,- pr. person i delt dobbeltværelse. Tillæg for eneværelse. Prisen inkluderer bustransport i 6 dage, færge tur/retur, samt hotelophold med halvpension. Alle udflugter med lokale guider på Gotland er ligeledes inkluderet, dog ikke eventuelle entreer.

Arrangør er **Foreningen NORDEN Kerteminde-Munkebo** ved formand Eva Jensen. Program og tilmelding hos Eva Jensen, tlf. 65 32 19 57, eller rejseleder Just Justesen, tlf. 65 38 25 50. ■

Til Helsingfors og Tallinn med fly og færge

Foreningen NORDEN i Silkeborg indbyder til en dejlig 8-dages tur

Tag med Foreningen NORDEN Silkeborg-afdeling på en afslappende og spændende tur til de to hovedstæder ved Finskebugten den **12.-19. august 2012**. Vi flyver, sejler med luksusfærge og bor rigtigt godt – en tur, der taler til lidt livsnydelse! Rejseleder på turen er den finsktalende sanger og rejsearrangør Morten Schønberg Sørensen. Vi mødes i Kastrup den 12. august kl. 10 og flyver til Arlanda, hvor en bus venter os til en lille udflugt, inden vi sidst på eftermiddagen går ombord på Siljas dejlige skib til Helsingfors.

Der er tre dage i Helsingfors og omegn – vi lægger ud med en byrundtur og frokost på Foreningen NORDENs kursussted Hanaholmen, inden vi indkvarterer os på Hotel Grand Marina nede ved havnen, tæt på Salutorget og Senatstorget. Dagen efter besøger vi Sibelius' hjem Ainola på vej mod et ophold i Runebergs hjemby, Borgå. Der bliver mulighed for at sejle tilbage til Helsingfors gennem skærgården, en smuk tur på ca. tre timer. Tredjedagen er fri til egne oplevelser såsom byens museer, shopping m.v. – rejselederen står til rådighed for en udflugt til fæstningen fra 1748, Sveaborg. Dagen slutter med, at vi tager med færgen til Tallinn med middagsbuffet ombord.

I Tallinn skal vi bo på det moderne, 4-stjernede Nordic Hotel Forum i fire nætter. Hotellet har en fin wellness-afdeling på øverste etage, hvor der både fra poolen og fra baren er udsigt over den gamle by.

Vi har tre hele dage til at opleve Estlands hovedstad til fods og i bus med dansktalende lokalguider. Der bliver lagt vægt på danskertiden og byens gamle historie med bymur, kirker, tårne og meget mere.

En dag er afsat til en udflugt uden for byen og tilbage i russer/ sovjettiden, hvor vi besøger havnebyen Paldiski, oprindeligt svensk fiskerleje, siden 1762 russisk flådebase. Senere blev der anlagt både atomreaktorer og ubådsstation. Vi ser også flotte landskaber med næsset Pakri Neem i spidsen og spiser frokost ved det gamle kloster Padise. Der er også lokalguide med på denne tur.

Den tredje hele dag i Estland bruges til et besøg i Kadriorgparken med slottet og et kig forbi den berømte Sangerfestivalplads fra 1959. Der bliver også tid til at gå på egen hånd. På sidstedagen kan der hviles ud, inden vi sidst på formiddagen kører vi til lufthavnen og det direkte fly til Kastrup.

Pris: 8.150 kr. pr. person i delt dobbeltværelse, hvilket inkluderer fly Kastrup-Arlanda med SAS, retur Tallinn-Kastrup med Estonian Air. A-kahyt med havudsigt på Tallink/Siljas skib Stockholm – Helsingfors. To nætter på Hotel Scandic Grand Marina i Helsingfors. Fire nætter på Nordic Hotel Forum i Tallinn. Transport i privat bus i Stockholm, Helsingfors og Tallinn. Lokalguide på tre udflugter i Tallinn. Rundvisning i Sibelius' hjem Ainola. Besøg på slotsmuseet i Kadriorg-parken i Tallinn. 7 gange morgenmad. 2 aftenbuffetter hos Silja, den ene med drikkevarer . Afslutningsmiddag i Tallinn. Frokost på Hanaholmen, Padisiklostret og to gange mere. Enkeltværelse/-kahyt. 1995 kr. Sejlads Borgå – Helsingfors 200 kr.

Teknisk arrangør: Schønberg Musik&Rejser. Tilmelding senest **25. januar** til musikogrejser@paradis.dk eller tlf. 57 64 53 54. ■

Ta´til Tattoo i Eksjö i Småland

Den 9. -12.august 2012
med Foreningen NORDEN, Ærø-afdeling

Vi skal opleve et fantastisk tattoo i den svenske militærby Eksjö. På hjemvejen besøger vi Lunds Domkirke.

Pris ca. 4.400 kr. ved deltagelse af 20 personer. Prisen inkluderer bus fra Svendborg retur. Entre til Tattoo. Udflugter. 3 overnatninger med halvpension.

Tilmelding og rejseprogram hos Olaf Havsteen tlf. 6138 7898. Der tages forbehold for pris og valutaændringer. Sidste frist for tilmelding er den 1. marts 2012. Tilmeldingsgebyr 2.000 kr. ■

På venskabsby-visit i Sverige

Af Sys Ehlers

Hvert andet år samles en flok medlemmer af Foreningen NORDEN's Kaløvig afdeling med venskabsbyerne i Norden. Åndalsnes i Norge, Kristinestad i Finland og Sala i Sverige.

I år var det Sveriges tur til at modtage gæster fra hvert af de nordiske lande. Vi blev ved modtaget i Sala efter et par dages rejse til venskabsbyen, der ligger ca. 100 km nord for Stokholm. På vejen kørte vi via oplevelser af kulturel art, denne gang gjaldt det et besøg på Läckö Slot. Et smukt barokslot fra 1600 tallet, beliggende på en halvø i Väneren. Det lå som taget lige ud af sagaen. Se mere på hjemmesiden: www.lackokinnekulle.se

Efter overnatning i Brunsbo Biskopsgård, et herligt gæstgiveri i Gøtaland, beliggende nær Skara, hvor vi besigtigede Domkirken, gik turen til Sala.

Modtagelsen i Sala var berammet til klokken fire om eftermiddagen, hvor alle busser ankom samtidig fra Norge, Finland og Danmark, et kaos af gensynsglæde med nordiske venner, værtsfolk og gæster fra de fire lande udspillede sig i hjemstavnsmuseet Väsby Kungsgård, hvor Gustav Vasa boede under sine besøg i Sala, der på grund af udvindingen af sølv var en vigtig by i hans tid.

Et stort indtryk gjorde det, da Sala kommune inviterede til at besigtige varmecentralerne; en ældre varmecentral og som modstykke for at anskueliggøre udviklingen så vi den nyeste varmecentral. Solvarme og biogasanlæg var også på programmet. Det er en stolthed for byen, at man er så langt fremme i energieffektivisering. Forståeligt nok er Sala stolte af at have modtaget en 1.pris for samme.

Vi besøgte tillige redningsstationen, nye idrætsanlæg, en nybygget retspsykiatrisk klinik med meget mere.

Den mest spændende turistattraktion er nok Silverguvan, hvor man i 1400 tallet til 1908 har udvundet sølv; nu har man genkaldt minegange, hvor turister bliver guidede 155 meter under jorden. Se mere på hjemmesiden:
www.salasilvergruva.se

Dronning Christinas skakt, hvor vi gik ned 155 meter under jorden.

Sala by genlød af besøg fra de nordiske lande, da en skuespiller og et par musikanter præsenterede os for blandt andet Carl Michael Bellmann, og den karakteristiske svenske folkemusik midt på Stora Torget. Dagene bliver rundet af med en festlig aften i Folkets Park med nationalsangene, taler, overrækkelse af gaver og ikke mindst en påskønnelse af det nordiske samarbejde, der er så uendeligt vigtigt.

Unge levede op til forventningerne

Et fint eksempel på det nordiske samarbejde udspilledes i aftenens underholdning. Unge medlemmer af Foreningen NORDEN var rejst den lange vej for at deltage i mødet. De bliver udsat for morsomme strabadser, oplevelser i naturen; der hviler et fremtidigt arbejde for Norden på deres skuldre. Man må sige de levede op til forventningerne, da de om aftenen samledes på scenen for at vise to dages arbejde med underholdning på højt plan.

Fra forskellige musikskoler i de respektive lande var de unge mødt med instrumenter og et fint talent, de ikke instrumenterede unge dannede koret. Et fantastisk flot resultat fremskaffet af god vilje og en dygtig ledelse modtog et velfortjent stående bifald fra hele salen. Jeg sad så jeg kunne se de unge i kulissen, da de i fællesskab takkede hinanden for en oplevelse, de alle vil bevare som en stor skat for livet.

Det nordiske samarbejde, gæstfriheden, glæden ved gensynet, at tænke på og følge hinanden gennem årene, udvekslingen af erfaringer er vigtigt, det vil kunne bære Norden i en global verden. ■

Guiden ved besøget i nede i Silverguvan sammen med en af rejsedeltagerne, den 83-årige Egon Nielsen (t.h.)

Ni dages kunst-, kultur - og naturrejse i midnatssolens skær

Island rundt med Foreningen NORDEN, Holbæk lokalafdeling og DOF

Tidspunkt: **22. juni til d. 30. juni 2012. Pris: 16.300 kr.** i delt dobbeltværelse. Tillæg for eneværelse: **2.500 kr.** Min. 20 betalende deltagere for gennemførelse af rejsen. Prisen er baseret på gældende priser, skatter og afgifter, valutakurser etc. den. 14. nov. 2011.

Inkluderet i rejsens pris:
Transport med bus til og fra Kastrup. Afgang fra Jernbanevej i Holbæk kl. 05.15. Mulighed for fri privatparkering i Holbæk under rejsen. Fly t/r, inkl. skatter. Bustransport. Dansktalende rejseleder og chauffør.Ny turistafgift i Island. Morgenmad og tre retters aftensmenu samtlige dage. Alle entreer.

Overnatning på hoteller af høj standard. Ved Höfn overnattes på et Eddahotel, hvor der er en håndvask på alle værelser og badeværelser og toiletter på gangen. I Reykjavik er vort hotel beliggende over for Hallgrimskirken meget tæt ved byens hovedstrøg. Inden rejsen mulighed for at være medbestemmende om rejsens menuer. Rejsen er dækket af Dansk Rejsegarantifond.

En praktisk rejseaften, hvor vigtige rejseinformationer, bl.a. en pakkeliste, forslag til islandsk skøn– og faglitteratur og en idéliste til indkøb af specielle islandske varer, f.eks. design, bliver udleveret. Løbende nyhedsbreve om Island. Det meget store Middelaldermåltid i Islands ældste bispesæde Skálholt, (1056). Besøg hos de danske kunsthåndværkere Rita og Páll i Borgarnes. Besøg i mange kirker. Oplæsning af uddrag af "Sønnetabet" på oldislandsk i Borgarnes.

Rejsearrangør og rejseleder: Birgitte Steen, Foreningen NORDEN og DOF Holbæk - Kulturelt Oplysningsforbund. Teknisk rejsearrangør: Dalhoff Travel, Holbæk. Tilmelding og rejseinformationer: Birgitte Steen. Dalen 9. Holbæk. 59433603/ 23614425/ 31247197. E-mail: birgitte_steen@hotmail.com

Entreer inkluderet i rejsens pris:
Sagaforskningscentret i Reykholt, Middelalderudstillingen og stedets to kirker.Tørvekirken Viðimýri.Tørvegården Glaumbær..Domkirken og udstillingen i Islands andet bispesæde Holar (1106).

Sildemuseet og de øvrige to museer under Sildemuseet i Siglufjörður. Petras stensamling i Stöðvarfjörður i Østfjordene.

Sejlads mellem isbjerge i Jökulsárlón ved Vatnajökull. Egnsmuseum i Skóga. Domkirken og dens krypt i Skálholt. Museet (jordskælv og vulkanudbrud bl.a.) ved Geysir.

Rekonstruktionen af stormandsgården og kirken i Þjórsárdalur. Det gamle handelshus og kirken i Eyrarbakki samt Håndskriftsamlingen i Reykjavik.

Ikke inkluderet i prisen:
Personlig rejseforsikring, der dækker under rejsen. Indhent tilbud. Det anbefales at tegne en sygdomsafbestillingsforsikring, der dækker ved akut opstået sygdom inden afrejsen. Denne koster 6% af rejseprisen. Denne forsikring skal bestilles, når depositum indbetales. I flere rejseforsikringer er en sygdomsafbestillingsforsikring indbefattet. Se jeres personlige rejseforsikring. Frokost (omkr. 50 DKR.) og drikkevarer. Fortæring i flyet.

Depositum:
Senest den **1. februar 2012** imødeses depositum på DKR. 2.500 per person. Efter indbetalingen af depositum er tilmeldingen bindende for begge parter. Det indbetalte depositum kan ikke refunderes.

Beløbet indsættes på konto nr. 0520000430576. Sparekassen Sjælland. Husk venligst at anføre navn, telefonnummer, rejsens navn og dato i forbindelse med overførsel via netbank. Efter den 1. februar henvendelse til Birgitte Steen, 59433603/23614425 eller til birgitte_steen@hotmail.com

Indbetaling af restbeløbet kr. plus tillæg for eneværelse skal ske senest d. 10. marts.

I forbindelse med rejsen vil der blive afholdt tre forelæsninger for alle Islandsinteresserede **torsdagene den 15. marts, den 22. marts og den 29. marts.** Alle dage kl. 19.15 – 22.00 på Holbæk Bibliotek. Pris: 400 kr. Enkelt foredrag: 150 kr. Se yderligere www.dofholbæk.dk

Tilmeldingen kan ske til Aftenskoleleder Karen Jensen 59655517 / 31247197 eller direkte til Birgitte Steen. ■

Bustur til Göta Kanal i Sverige

Arrangeret af Foreningen NORDEN Roskilde-Lejre

Afrejse torsdag den 15. juni 2012
kl. 13.00 kører vores bus fra Ny Østergade ved Roskilde station. Mulighed for at stige på bussen kl. 14 ved Scandlines i Helsingør, hvis det aftales på forhånd.

Hjemkomst søndag den 18. juni 2012 ca. kl. 17 til Roskilde Station.

Program:
Vi kører med bussen via Helsingør - Helsingborg mod vores indkvartering, som finder sted på det dejlige Tidaholms Stadshotell, der ligger midt i den hyggelige, lille by Tidaholm. Vi flytter ind på vores værelse og umiddelbart herefter er der aftensmad i hotellets restaurant. Resten af aftenen er til fri disposition. Du kan læse om hotellet på www.stadshotellettidaholm.com

Fredag besøger vi Sveriges største turistattraktion og sejler på "Sveriges blå bånd" fra Motala gennem 6 sluser med højdeforskel på 15,3 meter. Undervejs serveres middag og kaffe. Vi besøger de store sluser i Berg og drikker kaffe og spiser vafler på det berømte Göta Hotel, der ligger ved kanalen.

Lørdag besøger vi først Tidaholm museum, der bl.a. fortæller om produktion af tændstikker. Efter frokost sejler vi med m/s Sandön fra Töreboda til Karlsborg. Undervejs spiser vi aftensmad og drikker kaffe. Vi er tilbage på hotellet kl. ca. 21.30.

Søndag forlader vi hotellet, når vi har spist morgenmad og kører sydpå gennem det grønne landskab. Undervejs spiser vi frokost, inden vi fortsætter mod Helsingborg. Man kan stige af bussen i Helsingør, inden den fortsætter mod Roskilde Station, hvor vi ankommer ca. kl. 17.

Priser:
3.995 kr. for andel i dobbeltværelse med eget bad/wc
4.445 kr. for enkeltværelse med eget bad/wc
3.695 kr. for enkeltværelse uden bad/wc

Prisen dækker transport, hotel, entre, alle måltider, kaffe, 2 sejladser på Göta Kanal og rejseleder.

Ikke medlemmer af Foreningen Norden skal betale + 200 kr.

Tilmelding: Send e-mail til alf@nanortalik.dk eller ring 2752 8238. Der bliver hurtigt udsolgt. ■

Lav jeres egen lavpristur til Færøerne

Hvis I vil bo på Bed & Breakfast i Tórshavn kan en seksdages tur gøres billig

Rejser er dyre, hvis man som deltager skal betale fly, hotel, guider og restaurationsmad. Lokalafdelingen i Tårnby har arrangeret to succesture til Færøerne for relativt små penge.

- De fleste deltagere boede B&B hos guiden, der også var buschaufføren, og hans kone. Øvrige i værelser hos naboerne. De fleste måltider splejsede vi til. Det var hyggeligt og kontaktskabende, fortæller Terkel Spangsbo, formand for den danske lokalforening i Tårnby og Dragør.

Lokalafdelingen havde satset vildt, synes de, da de regnede med at der nok med dem selv kunne samles i al fald 10-12 rejsedeltagere. Man endte med luksusproblemet, at der var 29 som ville med.

- Vi ville maksimum være 16 på hver tur, da vi så kunne bo samlet og dels benytte en lille bus, der tog os tættere på kanterne og op på småveje, hvor en større turbus ikke ville kunne komme. Så turen måtte dubleres.

Seks dage, fem overnatninger

- Vi havde et par tilrettelæggere der oppe i forvejen. De boede gratis og det endte med, at der var penge i budgettet til, at rejsen kunne betales.

- Turen endte med at koste 7000,-, men så var fly, ophold, alle bus - og sejlture og nogle enkelte frokoster også med i prisen, siger Terkel Spangsbo.

- Ja og flere af aftensmåltiderne tog vi også på budgettet, minder kassereren Johnny Fredelund om.

- Nåh ja og formiddagskaffen med let frokost ved afgangen fra Kastrup klarede vi også. ■

Få timer efter ankomsten sejlede vi ud under fuglefjeldene ved Vestmanna. I september er mange fugle drages på havet og fårene har overtaget de stejle klipper. Den erfarne skipper sejlede os helt ind i de store grotter.

Rejselederne betalte selv for turen og der var bortset fra oplevelserne tænkt økonomisk. Blandt andet rejste man i september, som er udenfor den store turistsæson.

- Vi oplevede en fantastisk tolerance hos deltagerne. Dagenes natur- og menneskelige oplevelser opvejede, at der i huset, vi boede i, kun var to baderum og toiletter.

Lokalafdelingen er gerne behjælpelig med alt materiale, budgetter, rejseplaner, dagsprogrammer, hvis andre vil forsøge sig som turarrangører. Det er bare at kontakte formaden Terkel Spangsbo på 3251 0873 eller bedre at begynde med en mail terkel.spangsbo@mail.dk

- Og de erfaringer koster naturligvis heller ikke noget, siger Terkel Spangsbo.

Besøgsprogrammet

Turen omfattede seks næsten hele dage og fem overnatninger.

Direkte fra lufthavnen på Vagar til Gåsedal i nord. På vejen retur besøgtes Midvagur og Sandavagur, hvor vi tog fat på det historiske og hørte om Færøerne under 2. verdenskrig, så udstillingen om besættelsestiden, hvor lufthavnen og mange vejanlæg (med venstrekørsel) blev anlagt, og den engelske krigskirkegård og den nysseligste kirke.

To timers sejltur fra det tidligere færgested Oyrargjogv og ud under fuglefjeldene nord for Vestmanna.

Dag 2 gik turen til Videreidi på Bordø. Besøg på fiskefabrikken i Haraldsund, hvor vi spiste på fabrikken (naturligvis fiskeretter). Til Klaksvik med besøg på det gamle apotek og en museumsbygning med teaterforestilling, stop i Leirvik og besøg på forbrændingsanlægget. Her hørte vi om energiforsyningen i et nordatlantisk samfund, og hvad restvarmen fra forbrændingen bruges til.

Næste dag var der byvandring pr. bussen i Thorshavn, Skansen med endnu et militærhistorisk overblik. På egen hånd til Nordens Hus med rundvisning bag kulisserne og på udstillingerne.

Dansk militær var endnu på NATO's vegne stationeret på Færøerne og vi var heldige at blive nogle af de sidste, som kommer til at opleve det. Vi besøgte Søværnets forlægning med foredrag samt radaranlægget på og inden i fjeldet omkring 750 meter oppe. Om aftenen en to-timers aftentur til Kyrkjebø.

Dag 4 var blæstens og bølgernes dag med frokost i Runavik, eftermiddagskaffe i Eidi efter besøg i Kløften, hvor bussen ikke kommer med. Rundede Saksun og sov lidt i bussen på vej tilbage til Thorshavn.

Næste dag var der heldagstur til Sandø. Denne dag har vi madpakker med. Sidste dag var der fritid i Thorshavn, indtil vi kørte til flyet med afgang Thorshavn omkring 13.00. ■

Smag på Færøerne. På fiskefabrikken fik vi lov at plukke fiskefrikadellerne direkte fra den automatiske overdimensionerede "æbleskivepande". Så var vi klar til omvisning og rigtig tre -retters frokost i kantinen.

Tag med på en 5 dages busrejse i juni til NORGE

Med Foreningen NORDEN, Aalborg afdeling

Foreningen Norden Aalborg inviterer på en 5 dages busrejse med halvpension på 3-stjernet hotel i byen Notodden vest for Kongsberg. Herfra er der let adgang til de store naturoplevelser i Telemarken og bjergene ved Rjukan, hvor vi sammen med en lokal guide får indsigt i industrieventyret med Norsk Hydro og tungtvandsanlægget Vemork, der i dag især er kendt fra filmen "Telemarkens Helte" med bl.a. skuespilleren Kirk Douglas.

Naturen fylder meget i Norge - også på vores tur, men der bliver også en heldags udflugt til Oslo, som ligger bare 110 km fra Notodden. Sammen med en lokal guide har vi 5-6 timer til rådighed, hvor vi bl.a. skal besøge Kongeslottet, Operahuset, Theaterhuset og Rådhuset, hvor Nobels fredspris bliver givet til én eller flere personer hvert år i oktober måned. Måske når vi også Kon-Tiki-museet, Vikingeskibshuset og Vigelands Skulpturpark.

En halv dag ved Telemarks-kanalen skal vi også opleve – og måske endda et par timer på en af de gamle rutebåde under passage af kanalens sluser. Og på rejsens sidste dag besøger vi Dalen, der er at betragte som kanalens endestation, hvor det smukke og meget kendte Hotel Dalen ligger. Vi kører til færgelejet i Kristiansand via Setesdalen, der regnes for en af Sørlandets smukkeste med blanke søer og fossende elve.

5 dages busrejse med halvpension i delt dobbeltværelse kr. 4.250,-
Afrejse mandag den 4.juni 2012. Retur Ålborg fredag den 8.juni 2012.

Tilmelding til afdelingens formand Erling Pilgaard, tlf. 98 29 66 08 eller rejseleder Just Justesen, tlf. 65 38 25 50. ■

Spændende bustur til Gotland

med Foreningen NORDEN i Sønderborg/Gråsten
12. – 17. juni 2012

Rosernes, vindenes og myternes ø med Visby som vikingetidens og middelalderens store nordeuropæiske handelscenter - og med store bidrag til Danmarks finanser efter Valdemar Atterdags erobring af øen i 1361.

Program:
Tirsdag den 12. juni
Afrejse tidlig morgen. Via Øresundsbroen kommer vi om eftermiddagen til Hovdala slot ved Hässleholm, hvor vi gør ophold i den smukke park ved Finjasøen. Overnatning og aftensmad på Hotel Witt i Kalmar.

Onsdag den 13. juni
Afrejse mod Oskarshamn, hvor vi tager færgen til Visby på Gotland. Guidet tur langs byens 3½ km lange og intakte ringmur, der strækker sig rundt om hele byen både på land- og vandsiden. Byen er den bedst bevarede middelalderby med ringmur i hele Nordeuropa. Valdemar Atterdag erobrede i 1361 byen, som derefter var dansk i 300 år. Gode muligheder for individuelle aftenture i den gamle middelalderby. Aftensmad og overnatning på Visby Hamnhotel.

Torsdag den 14. juni
Turen går nordpå, hvor vi tager færgen til Fårö med de mærkelige kalkstensforekomster ved Digerhuvud, de skulpturelle og fantasilignende rauker – den største forekomst i Europa. Ved dette mærkelige naturområde, hvor der er god havudsigt, men kun lidt læ, ligger også Helgumannens fiskeleje med 15 gamle fiskerboder. Tilbage med færgen fra Fårö til Bunge hvor vi besøger frilandsmuseet, der viser, hvordan bønder, fiskere og husmænd havde det i hverdagen fra 1600-tallet til ca. 1920. På hjemvejen kører vi forbi Tingstäde kirke med det 55 meter høje kirketårn og Hångers källa med mindesmærket for Israel Kolmodin - digter, kirkehyrde i Lärbro og biskop på Gotland. Aftensmad og overnatning på Visby Hamnhotel.

Fredag den 15. juni
Om formiddagen tid til at gå rundt på egen hånd, indtil vi mødes ved Fornsalen, länsmuseet i Visby, der bl. a. rummer verdens hidtil største vikingesølvskat, som blev fundet på Gotland i 1999. I Roma midt på Gotland finder vi øens oprindelige magtcentrum med det gamle tingsted, en klosterruin og kongsgården. Videre herfra mod syd til den markante Grötlingbo kirke, hvor Asger Jorn er begravet og derfra til Kattlund museumsgård med ladegård fra middelalderen, gammel æblegård og en hyggelig café. Aftensmad og overnatning på Visby Hamnhotel.

Lørdag den 16. juni
Meget tidlig morgenmad og derefter afrejse med færgen. Evt. stop ved mindetavlen ved Brömsebro, og videre til Karlskrona, Sveriges vigtigste flådehavn. Vi besøger Marinemuseet og kan derefter gå rundt i den gamle orlogsby, som Karl XI byggede for at have en isfri havn og bryde den danske indflydelse. Aftensmad og overnatning på Scandic Hotel i Karlskrona.

Søndag den 17. juni
Efter morgenmaden starter hjemturen. Ophold i Lund, nordens første ærkebispesæde og traditionsrig universitetsby med mange seværdigheder, gamle stenhuse og mange caféer og spisesteder. Herfra køres over Öresundsbron hjem til Sønderborg. Vi ankommer sent om aftenen.

Pris: kr. 5.295,- for medlemmer af Foreningen NORDEN ved overnatning i dobbeltværelse.
Tillæg for enkeltværelse: kr. 700,- (begrænset antal).
Tillæg for ikke medlemmer: kr. 300,-

Indbefattet i prisen er busturen, overnatning på gode trestjernede hoteller, morgenmad og aftensmad på hotellerne samt entreer på de destinationer, der i omtalen er nævnt som fællesarrangementer.

Drikkevarer for egen regning. Afbestillingsforsikring kan bestilles ekstra.

Arr.: Foreningen NORDEN i Sønderborg/Gråsten med Nordic Tours i Århus som teknisk rejsearrangør.

Vi rejser i en moderne langtursbus med alle faciliteter. Kaffe m.m. kan købes i bussen.

Opsamlingssteder: Augustenborg, Sønderborg, Gråsten, Åbenrå, Fredericia banegård, Nyborg, en metrostation på Amager samt evt. andre aftalte steder på ruten.

Tilmelding senest 15. marts 2012 til: Jens Peter Thestrup, Bjørnemosen 18, 6400 Sønderborg.

Tlf. 7442 62 10. E-mail: jenspeter@thestrup.net eller Jørgen Wrang, Lassensvej 14, 6300 Gråsten. Tlf: 7465 0182. E-ail: j.wrang@bbsyd.dk Depositum kr. 2.600,- indbetales umiddelbart efter tilmelding. ■

I svenskekongen Karl den XII's fodspor

– en fortsættelse af den nordiske feltherres sejrstogt

Med Foreningen NORDEN i Nykøbing Falster på rejse til Krakow

Wavel slottet

Krakow er Polens kulturelle midtpunkt og de mange smukke bygninger tilbage fra 1200- tallet er med til at placere Krakow blandt Europas smukkeste, mest spændende og stemningsfulde by. Området har været centrum for krigshandlinger, bl.a. under den store nordiske krig.

I Den store nordiske Krig, 1700-1721, besejrede Karl den XII både russere og polakker, og vi følger én af de mange sejrsruter i Polen og gør ophold og overnatter i Poznan, hvor Karl den XII opholdt sig i 1705 efter at have indtaget byen. Rejsen fortsætter til Krakow.

I Krakows gamle by går man lige ind i historien og mærker byens storhedstid som Polens hovedstad. I den gamle jødiske bydel Kazimierz genoplives arven fra jøderne. Kazimierz blev en by i byen og var et fristed for jøder fra andre lande i Europa, mens den kommunistiske bydel Nowa Huta blev oprettet som en kommunistisk mønsterby under sovjettiden efter Stalins tanker.

Saltminerne i Wieliczka

Vi besøger markedspladsen, som blev grundlagt i 1200-tallet som et af Europas største markeder og bugner i dag af shopping og seværdigheder. Desuden Wavel- slottet ved Wisla-flodens bred, hvor de polske konger residerede i 500 år og som er symbol på den polske stat og nation. Dernæst domkirken med den kæmpe Sigismund-klokke, der kræver ca. 10 mand for at få den til at ringe.

Endvidere besøg i saltminen Wieliczka som har været i drift gennem 900 år, og har været en af Polens store seværdigheder, som bl.a. Goethe har besøgt.

I minen findes et galleri af saltskulpturer udhugget af minearbejderne gennem århundrede, hvilket har placeret minen på Unesco's verdenskulturarvsliste. Desuden findes en underjordisk katedral, hvor alt er fremstillet af salt.

Besøg i Jasna Góra-klosteret, hvor den sorte madonna opbevares. Ikonet tillægges guddommelig kraft og tro på mirakler f.eks. i kampen for at redde Polen fra svensk invasion i slaget ved Jasna Góra.

På rejsen til og fra Krakow overnattes i byerne Poznan og Wroclaw.

Tidspunkt: 2.- 8. september 2012.

Pris: Ca. kr. 4.850,- inkl. moderne bus, hotel med ½-pension samt entréer. Enkeltværelsestillæg: kr. 1.200,-. Prisen er beregnet ved 40 personer.

Befordring: Bus og færge. **Overnatning:** Centralt beliggende hotel i enkelt- eller dobbelt værelse.

Turledere: Erna og Bent Jensen. **Ansvarlig arrangør:** Foreningen NORDEN Nykøbing Falster.

Tilmeldingsfrist: 12. april 2012.

Tilmelding/suppl. info: Bent Jensen, Angelikvej 14, 4873 Væggerløse telefon: 5417 7173 - **e-mail:** ebj@marienet.dk og Ole Nielsen, telefon: 40111471, e-mail: olegelsen2@hotmail.com ■

Det grønne Grønland i poesi og prosa

En uforglemmelig sommeroplevelse krydret med anekdoter fra vores grønlandskfødte rejseleder *Steen Sehested*. Sådan kan jeg vist kortest sammenfatte turen, som NORDEN´s lokalafdeling i Allerød stod som arrangør af i det forløbne år.

Den sidste aften havde *Poul Skallerup* sammensat nedenstående sang, som på sin geniale måde fortæller rigtig meget af det, vi alle sammen havde oplevet og til stadighed følte, var ved at fylde os helt op med indtryk. Med TAK for denne fantastiske tur vil vi med Pouls sang gerne delagtiggøre alle andre i vore turoplevelser.

Frits og Vibeke Lilbæk

Med Steen til Grønland - 2011
Mel.: Hvor smiler fager ...

Med stor forventning vi rejste ud,
til grønne Grønland med høje fjelde.
og stemningen den var ovenud,
mon turen ville os overvælde?
Vi skulle starte i Narsarsuaq
Og så en fanger i en kajak!

Vi sejled over til Brattahlid,
hvor vi så får og et par ruiner,
og hørte om gamle nordbotid,
med viden Steen os så rigt velsigner.
På Kongevejen vi gik en tur,
Så ku' vi endelig få en lur!

På vandring i fjeldet Nuuluk,
Vi måtte opad og opad ase.
Man hørte også et enkelt suk,
for der var ingen tid til at dase.
Frokosten fik vi på fjeldets top,
så det var godt at vi kom herop.

Da vi så skulle til Qaqortoq,
så rased stormen og store bølger,
sprang frem på fjorden og det var nok
det fik for sejlturen svære følger,
først ud på aft'nen kom vi af sted,
og al bagagen kom også med.

Om Storesøen vi skulle gå,
se solen skinnede hele dagen,
og halvvejs kunne vi madder få,
men fluerne det var ikke sagen!
På toppen nød vi det smukke syn.
Om aft'nen spiste vi så i by'n.

Det Thaiske køkken var rigtig fin,
om end lidt stærk - jo der blev brugt chili,
og der var rigelig mad og vin,
men maden var heller ikke billig!
Med helikopter vi også fløj ,
så stemningen den blev rigtig høj!

Den sidste dag kræved' energi,
lodrette fjelde vi sku' passere,
jo der sku' sandelig hænges i,
det var vist mer' end vi ku' kapere!
Den 'døde bræ' fik vi set til sidst,
så fik vi brugt allersidste gnist.

Vor rejseleder er god fordi,
han krydrer turen med anekdoter.
Han kender ruter og finder sti,
og leder os gennem højdekoter,
Vi Steen vil takke for denne tur.
Den blev succesfuld – ja, noget der dur!

Her nyder rejseholdet spruttende indlandsis fortyndet med whisky i Igaliku.

På en begivenhedsrig påsketur til samebyen Kautokeino

Af Merete og Frode Riber, Holstebro lokalafdeling

På påsketuren 2011drog vi med bil og campingvogn over 2.000 km nordpå til samebyen Kautokeino i den norske Finmark. Et bysamfund på godt 2.000 indbyggere, hvoraf ca. 85-90% er samisktalende. Efter en lang mørk og kold vinter, hvor frostgrader omkring de 40 minusgrader ikke er unormalt, betragtes påsken som den store forårsbebuder, der varsler den lyse sommer, som netop samerne gennemlever meget intens.

Derfor er påsken et af årets absolutte højdepunkter i Kautokeino. Fra gammel tid har samerne samlet sig i Kautokeino i påsken, med konfirmationer, bryllupper og dåb, fest og højtid. I dag fejres påsken med en "Påskefestival" der i 2011 kunne fejre 40 års jubilæum. Under hele påskeugen så vi samerne komme i deres farvestrålende samedragter.

Vi oplevede en rigtig joik koncert med deltagelse af et stort antal "joikere" fra både Norge-Sverige-Finland og Rusland der fremførte "Joik gennem 40 år". En anden koncert var med Mari Boine. En verdensberømt samisk født kunstner, der kunne fejre 25 års jubilæum som artist. Mari Boine har vundet Nordisk Råds musikpris og blev bl.a. meget kendt, da hun optrådte som solist ved det norske kronprinsepars bryllup. Desuden var der Samisk grand prix og rock musicals samt samisk teater.

De mange udendørs aktiviteter på fjeldet, der stadig var dækket af sne, bestod af verdens-mesterskaber i lassokastning og både samisk mesterskaber og verdensmesterskaber i kapkørsel med rensdyr. Specielt kørselen med rensdyr var underholdende. Rensdyrene var ikke så nemme at styre til den slags, sammenlignet med f.eks. travheste. Det gav mange sjove episoder.

En dag var der arrangeret fiskekonkurrence, der foregik på den tilfrosne sø på den måde, at man borede huller i isen, og så sad samerne med deres fiskesnører og konkurrerede om at fange den største fisk. Og det var ikke små præmier, der var tale om. Førstepræmien lød på 30.000 kroner, 20.000 kroner i anden præmie og 10.000 kroner i tredje præmie. Desuden var der lodtrækning om to biler på adgangsbilletten. Så samerne gik virkelig op i deres konkurrence.

Konfirmander i samedragter

Den kirkelige højtid begyndte med konfirmationer. Først palmelørdag i den smukke trækirke i Kautokeino (opført 1956-1958 efter at tyskerne havde nedbrændt den gamle trækirke i 1944), og palmesøndag i Maze kapel ca. 60 km nord for Kautokeino. Byen Maze med ca. 400 indbyggere ligger i Alta – Kautokeino vanddraget og blev dødsdømt i slutningen af 1970erne i forbindelse med udbygningen af Alta dæmningen/kraftværket. Kun en kraftig protestbevægelse fra samerne dengang forhindrede at byen med det nye kapel fra 1965 kom til at stå under vand.

Konfirmationerne startede med, at konfirmanderne i deres farvestrålen-

Og så var der VM i lassokastning

Konfirmanderne i procession på vej til den lokale kirke.

de samedragter, sammen med præsten også var klædt i samedragt, kom i procession ind i kirken. Påskedag var der højmesse i Kautokeino kirke, hvor der også var barnedåb. En aften var der salmesang med samiske tekster i Kautokeino kirke. De kirkelige handlinger foregik både på norsk og samisk på den måde, at præsten normalt talte på norsk, hvorefter en same oversatte til samisk. Salmesangen foregik både på norsk og samisk ud fra to forskellige salmebøger. På grund af oversættelser osv. varede gudstjenesterne over to timer. Dagen hvor vi drog hjem, ønskede præsten os "Guds fred".

"Juhls Sølvgalleri" skabt af det dansktyske ægtepar Frank og Regine Juhl ligger på en bakke med en utrolig flot udsigt over Kautokeino. Her var der arrangeret klassisk koncert en eftermiddag. Meget stemningsfyldt i omgivelserne med de mange smykker de har skabt med baggrund i samernes gamle smykketradition.

Det var som nævnt indgangen til foråret, men det tager lang tid at få vinterens store snemængder til at forsvinde, der var stadig nattefrost. Vi kunne derfor gennem hele påskeugen betragte hvordan sneen stille smeltede, og de bare pletter på jorden begyndte at titte frem. Elvene var dog stadig delvist tilfrosset således, at der her også var en livlig trafik af snescootere.

En dag blev vi stoppet af en same, da en stor flok rensdyr skulle krydse vejen på vej nordpå til sommerens fjeldområder. Ejeren (en samekvinde) ville ikke fortælle os hvor mange rener hun ejede, men vi tror nok hun var en af de største rensdyr-ejere i området. ■

Samebyen Kautokeino i sin vinterdragt

Om en fantastisk tur til Grønland

Af Gerd Veisene

Jeg vil gerne her berette om en fantastisk tur til Grønland, som vi havde fra den 15. -23. juni 2011. Turen var tilrettelagt af Vagn Møller Thomsen og samtidig siger vi tak for den fine stemning som Vagn og Anette forstod at skabe omkring sig. Forventningen var stor, da vi startede fra Aalborg, og alle hylder blev fyldt til randen med oplevelser og gode minder.

Vi startede med tog til Kastrup og mødtes med resten af truppen, og turen fortsatte med fly til Kangerlussuaq (Sønder Strømfjord). Vejret var fint, og vi kunne følge med på landkortet gennem vinduet. Da vi landede, blev vi modtaget af solskin, myg og en fantastisk natur.

Efter indkvartering på hotellet var vi inviteret til at se grønlandske nationaldragter, og derefter på en fin tur til indlandsisen. På vejen så vi –på afstand- rensdyr og muskosokser, og ville ønske at at vi kom lidt nærmere, men det ville dyrene ikke. Vejen var ikke den bedste at køre på, men oplevelsen ville vi have med, og da vi stod på isen, var jeg glad for at være taget med.

Senere var vi på byens museum, som amerikanerne –sammen med resten af bygden -solgte til byen som det stod for 1 dollar, mod at de ikke skulle rive ned og rydde op.Ventetiden på bussen blev brugt til toner af Erlings trompet. Hyggeligt !

Så til Jakobshavn

Næste dag fortsatte vi til Ilulissat - det betyder Isfjeldet (Jakobshavn), hvor vi boede på Hotel Hvide Falk. Vi havde udsigt til vandet og var så betaget af at se på isen, som flyttede sig hele tiden. Somme tider kunne vi i fantasien få isen til at blive både bjørne og hvaler –vi var tryllebundet til vinduet.

Disse isbræer kan producere op til 20 mill. tons is i døgnet og bevæger sig med en fart på 20-30 meter i døgnet. På en fodtur i området kom vi forbi rester af eskimoiske bopladser og store områder med slædehunde, som bare lå og ventede på, at vinteren skulle komme.

Næste dag var vi på sejltur i fjorden. Det var fantastisk at se den blå farve, som kom frem, da vi kom på nært hold af isen- det var som om der er sat lys i den. En isklump ligger med 10 % over vandet og resten, så der er større end man aner.

Næste dag var fridag for dem, som ikke ville med på en tur til Rode Bay og spise fiskespecialiteter. Da jeg ikke er fiskespiser, ville jeg hellere på bytur, og det var hyggeligt. Benzin kostede 4,57 kr. pr. liter, men ellers var der ikke nogen speciel prisforskel til Danmark.

Næste dag var der konfirmation i byen, og sikke flotte farver nationaldragterne havde; der var perler i alle farver, og ingen var ens. Derefter var vi på Knud Rasmussen Museet samt på bytur, for vi ville lige kontrollere, om burgerne var lige gode her som hjemme. Så gik vi på hotellet for at sige farvel, og kl. 17 sejlede vi til Sisimiut med ankomst næste dag kl 9. Det var fantastisk at se, hvordan skipper fik skibet ud til det åbne hav igennem alle de isflager og isbjerge, som lå i fjorden. En dejlig tur.

Indtryk fra Holsteinsborg

Sisimiut betyder rævehulefolket og på dansk Holsteinsborg. Her var vi på Brættet, som var dér man afleverede fangsten til videresalg. Derefter på et smykkeværksted med flotte smykker i horn, ben og skind. Vi besøgte også en kirkegård, hvor alle blomsterne var kunstige, men velholdt og fine. Om aftenen så vi alle sammen film fra Grønland - interessante film.

Den næste dag var det den grønlandske nationaldag (den 21. juni). Den statede med flaghejsning, kanonsalut og taler. Derefter optog til kirkegården med kranse og videre til kirken, hvor vi var til gudstjeneste med barnedåb. Derefter var vi til kaffemik og underholdning i hallen. Vi snakkede med en byboer, som fortalte at de fleste i byen hedder Olsen, og det var udvandrere fra Norge, som havde bragt navnet med sig. I dagens

Her ses rejseselskabet bestående af 18 mdl. af Foreningen NORDEN´s lokalafdeling i Aalborg. Turen var tilrettelagt af Polar Rejser. I forreste række fra venstre ses artiklens forfatter Gerd Veisene og Rosa Pedersen, i 2.række fra venstre fotografen Esther Pilgaard og helt til højre lokalafdelingens formand Erling Pilgaard. I 3. række fra venstre (halv skjult) ses Vagn Thomsen - næstformand og rejseleder på turen (tidligere leder af Det grønlandske Hus i Aalborg).

anledning var det gratis at køre med bus. Det benyttede vi os af og fik set området omkring byen.

Næste dag så vi en flot stensamling, som faktisk var fra mange lande – fine sten. Jeg var ikke klar over, at der fandtes så mange forskellige sten, og så var det endda bare en brøkdel.

Derefter var vi til kaffemik i et privat hjem. Dér kunne vi se andre variationer af dragter til drenge og piger, og der var hyggeligt. Senere på dagen besøgte vi en skindsystue og kunne købe, om vi ville.

Den sidste dag startede ikke som alle de andre, for Vagn havde fødselsdag, og den ville vi gerne fejre lidt med flag på morgenbordet og gave, for det syntes vi, at han fortjente. Derefter gik turen i taxa til lufthavnen, for nu var eventyret slut, og vi skulle hjem. Begge flyture gik fint, og da vi fløj over Danmark så vi ud af vinduerne op til flere sankthansbål, så dét fik vi også med. ■

9 dages rejse til Grønland

Vi gentager succesen og har planlagt en rejse til Grønland igen 2012 for Foreningen NORDEN´s medlemmer i Nordjylland.

Vagn Møller Thomsen fra Aalborg, som var rejseleder i 2011, vil også være rejseleder igen i 2012.

Grønland er oplevelsernes rejsemål, det drejer sig både om natur, kultur men ikke mindst det Grønlandske folk.

Program:
Udr. **onsdag d. 20. juni** fra København til Kangerlussuaq, 1 nat på Hotel og 5 timers tur til Indlandsisen.

Torsdag videreflyvning til Ilulissat, indkvartering på hotel Arctic, 4 dage skal vi være i Ilulissat.

Søndag kl. 17.00 Sejler vi lige forbi Ilulissat isfjord på vej til Sisimiut.

Mandag kl. 09.00 Ank. til Sisimiut transport til Hotellet.

Vi skal være i Sisimiut til torsdag. Turen er med ½ pension.Turens pris med alt betalt. **20.875.- kr.**

Dag til dag program kan fås ved henvendelse til Polar Rejser ApS på tlf : 20204470 eller 40445602 eller mail : hg@polarrejser.com.

Program kan også ses på vores hjemmeside som er *www.polarrejser.com*

Mvh. Hans Grønkjær

En forårsrejse til Stockholm

Med Foreningen NORDEN Holstebro afdeling

En historisk og kulturel rejse til denne dejlige by STOCKHOLM med historikeren Hans Bjørn, Århus, der leder os rundt i det gamle og kulturelle Stockholm.

Prisen på turen med entreer, sejltur, ½ pension og lækkert hotel på Lidingø er **5995,-kr.**

Tillæg for enkeltværelse 1000,- kr. Tilmelding senest uge 12.

Rejsen finder sted i Kristi Himmelfartsferien den **15. til 20. maj 2012.**

Turen er en bustur, med 4 dage i Stockholm med en 1 dags tur til Uppsala og Drottningholm Slot hvor den kongelige familie bor, det er planen at vi sejler tilbage til Stockholm. Derudover skal vi se Vasaskibet, besøge Rådhuset, Stockholm Slot, Gamla Stan m/ pladsen hvor Christian II huggede hovederne af 83 svenske stormænd(Stockholmske blodbad i 1520), vi skal besøge Ridersholmen med de kongelige gravpladser.

Den endelige rejseplan er ikke fastlagt, men ring og hør nærmere hos Merete Riber, tlf. 97 43 20 97 eller e-mail: mri@friber.dk Arrangør: Foreningen NORDEN, Holstebro. ■

Foto: Johannes Jansson, NR-Info

Henrik Hagemann er Foreningen Nordens repræsentant i Dansk Sprognævn og har været det siden 1982; det meste af tiden medlem af nævnets arbejdsudvalg og i to længere perioder også dets næstformand. Selv om han nu er en travl og munter pensionist, vil han bestræbe sig på at levere en klumme sprogligheder til hvert kommende nummer af NORDEN Nu.

Svensk, det er det med to prikker, ikk'?

Vi kender alle Svantes sørgmodige hjemve efter Sverige:

Her står jeg og stirrer mod Sveriges kyst
Og længes mod højere bjerge.
Mit hjerte tripper og basker af lyst
Til at ta med den første færge
og glemme alt det onde
i lyse birkelunde
hvor unge piger ler …
men jeg må blive her
for ellers bli'r jeg søsyg.

Tonen skiftede heldigvis da Øresundsbroen skulle indvies næsten 30 år senere :

Her står jeg og stirrer mod Sveriges kyst
Og føler mig landfast i troen.
Mit hjerte tripper og basker af lyst
Til at indvie Øresundsbroen.
Og samle vore lande
på tværs af visse vande.
Fra den dag dette sker
bli'r jeg aldrig søsyg mer.
Jeg glæder mig til Broen.

Forventningen i Svantes glæde er vi mange der har følt. Og den er jo i stor udstrækning blevet opfyldt. Både københavnerne og malmøboerne har opdaget at det går udmærket at forstå hinanden sprogligt på tværs af Sundet. Læg mærke til hvor mange svensktalende ekspedienter vi møder i de københavnske stormagasiner, eller hvor mange svensktalende medarbejdere vi bliver betjent af i Kastrup Lufthavn. De tilpasser deres sprog en lille smule og taler svansk. Og hvor meget dansk hører man ikke på gaderne i Malmø ?

Nu bliver vi ikke søsyge mere, heller ikke psykologisk, når vi skal over Sundet. Men der er stadig en alt for stor mængde hindringer for yderligere samspil mellem de to sider. Det får statsministrenes Grænsehindringsforum med Ole Stavad som Danmarks medlem gradvis gjort noget ved, men det er en sej kamp mod passiv velvilje og bureaukrati. Den historie skal bare ikke skildres her.

Sprogligt er der altså ikke det store problem i at forstå svensk. I mine øjne er det langt mere et psykologisk fænomen. Og problemet er vokset. Som jeg ser det, hænger det blandt andet sammen med danskernes angst for det fremmede og for vores sproglige intolerance over for selv den mindste afvigelse fra et standarddansk. Vi lukker ørerne og øjnene i stedet for at åbne dem.

Jeg er imidlertid optimist. Den interessante dansk-svenske krimiserie 'Broen' demonstrerer klart at man uden falbelader og sproglige dikkedarer kan arbejde sammen på tværs af grænsen. De medvirkende taler deres modersmål, og selv om serien er tekstet, vil tekstningen alligevel åbne også for en nysgerrighed i retning af at man da udmærket kan forstå hinanden i den konkrete situation. Det er godt at se nabosprogsforståelse i praksis.

Da jeg i sin tid som dansklærer også underviste lidt i svensk for at gøre det klart at man udmærket kunne føre en tosproget samtale eller læse en god bog på norsk eller svensk, var det meget nemt i København. Her var de unge vant til at når de ikke gad se dansk fjernsyn, slog de over på svensk fjernsyn; det var ikke et fremmedsprog, det var – og er – et nabosprog.

Da jeg så i 1970 kom til Kolding, var det betydeligt vanskeligere at undervise i svensk her; de unge dér var vant til at skifte over til tysk fjernsyn når de var utilfredse med det danske, så de betragtede svensk og til dels norsk som serbokratiske dialekter. Trods det at den sprogsystematiske forskel mellem standarddansk og sønderjysk er større end forskellen på dansk og svensk.

Ikke desto mindre fyldte den sproglige oversigt over karakteristiske træk i svensk jeg gav mine studerende, kun to duplikerede A4-sider.

Svensk har i flere henseender bevaret ældre nordiske forhold. Blandt de vigtigere træk er :

- De gamle fællesnordiske tryksvage vokaler *-a, -i, -u* er blevet til *–e* i dansk, fx i *binda, bondi* og *morgun* som er blevet til dansk *binde, bonde* og *morgen*. I svensk er *–a* bevaret i de fleste tilfælde og *–u* ser vi i visse faste vendinger, fx till *godo*, og i sammensætninger som *kyrkogård, kvinnokläder, gatuplan*. -i er også i svensk blevet til *–e*.

- Det gamle bløde *–g* efter vokal er enten blevet til *–j*, til *–v* eller er helt forsvundet i dansk, mens det er ganske velbevaret i svensk. Fx *høj, hög ; lave, laga ; flue ; fluga*.

- De gamle klusiler efter vokal *–p, -t, k* er i dansk blevet til *–b, -d, -g* som i *skepp, skib ; gata, gade ; baka,bage.n*

sprog hjørnet

Noget af det svenskerne (og ikke-danske i det hele taget) har sværest ved i udtalen, er det danske stød. Det er kun danskere der kan høre forskel på *mor* og *mord* eller på *hun* og *hund*. I svensk har man i stedet forskellig tonegang (tonal accent) på oprindelige enstavelsesord og oprindelige tostavelsesord. Det er kun sjældent det har betydningsadskillende funktion, men der er dog tilfælde: tomten er bestemt form af tomt = *(bygge)grund* eller *tomte* = *nisse*. Som regel kan man heldigvis af sammenhængen forstå hvilken betydning der er tale om.

Og så er der lige det med talordene. Her er danskerne mere reaktionære end selv franskmændene, så er det sagt! Det svenske titalssystem er enkelt og logisk. Nordmændene skiftede helt over til det i løbet af ganske få år i midten af forrige århundrede.

Hvad ordforrådet angår, regner vi med at ca. 600 af de 1000 hyppigste ord er de samme i dansk og svensk. Skriftbilledet kan umiddelbart se anderledes ud ved æ og ø, men det er altså ikke svært at vænne sig til. Det er det med de to prikker, ikk' ? ■

Historisk tradition for frivilligt arbejde

Foreningen NORDEN - møderække om Frivillighedsåret

Det europæiske Frivillighedsår 2011 var blandt emnerne ved landsforeningens Tillidsmandsdag i Vejle, hvor *Flemming Thøgersen*, medlem af Foreningen NORDEN`s arbejdsgruppe, orienterede om denne del af landsforeningens arbejde.

Udgangspunktet er, at der alene i Danmark findes 50.000-60.000 frivillige organisationer, selvom det er svært at gøre op, da der ikke findes en central registrering heraf i Danmark. Man regner med et samlet medlemstal på 15 -17 mill. personer d.v.s. at hver dansker i gennemsnit er medlem af 3, 25 forening og en meget stor del heraf gør en indsats i bestyrelser el. lign.

-Der er i Norden en historisk tradition for frivilligt arbejde, og derfor er det naturligt at deltage i en sådan debat om dette emne - herunder problemet med at fastholde bestyrelsesledelser, hvor f.eks. mange unge gerne vil deltage i enkelt-opgaver og protestbevægelser, men heller ikke mere. Det er en skam for vi har også meninger om fremtiden, som vi gerne vil diskutere, understregede Flemming Thøgersen.

Han oplyste, at det europæiske Frivillighedsår er blevet inspireret af FN, som i flere år har haft datoen den 5. december som Frivillighedsdag. Det har derfor været naturligt for landsforeningen at samarbejde med FN - Forbundet i Danmark og også med Kulturelle Samråd i Danmark om en møderække om emnet med tre offentlige møder i Næstved, Odense og København. Denne fælles indsats bliver derefter drøftet ved et evalueringsmøde i starten af det nye år.

Generalsekretær *Peter Jon Larsen* gennemgik ved mødet forskelligt materiale udarbejdet i.f.m. Frivillighedsåret, hvor organisationerne generelt kæmper for at sikre det frivillige arbejde bedre økonomiske vilkår. ■

Deltagere i T-dagen i Vejle. Et eksempel på aktive deltagere i det frivillige arbejde.

Brug det nordiske til at blive inspireret

Store forskelle på kommunestyret i Norden

Lokalafdelings-formand Svend Tychsen,

-Vi skal bruge det nordiske samarbejde til at blive inspireret, siger *Svend Tychsen*, formand for NORDEN - afdelingen i Odense, som var én af de byer, der i november var vært ved et orienteringsmøde i anledning af Det europæiske Frivillighedsår.

-Når vi således ser på kommunalbestyrelsen i en typisk svensk og dansk kommune, er der stor forskel. I Odenses svenske venskabsby, Norrköbing, er der en kommunalbestyrelse på 70-75 personer, hvor den i Odense består af 29 politikere. Det ene sted er der således mange om at træffe beslutningerne - det andet sted relativt få med et klarere ansvar, som træffer beslutningerne.

-I Sverige og Norge er der en større tradition for at involvere flere, og derfor vil man også nemmere fange det op, som sker i lokalbefolkningen og dermed få en bredere dialog. I Danmark har vi en anden indgangsvinkel, og det er spændende at diskutere, siger Tychsen, der som tidligere administrationschef i Odense kommune selv har stor kommunal erfaring.

-Jeg i øvrigt bekymret over udviklingen inden for foreningsområdet, hvor der for 30 - 40 år siden var 27 % af befolkningen som var medlem af en forening a lá den, jeg repræsenterer. I dag er tallet nede på cirka syv %, og det er en voldsom reduktion. Vi vil gerne værne om de traditioner vi har, og vi tager demokratiudviklingen for givet uden at tænke på, at den er funderet på en dialog mellem de forskellige sektorer i samfundet, understreger Svend Tychsen, som således går ind for en øget samarbejde mellem organisationerne og den offentlige sektor på en række velfærdsområder. ■

Luciafest for 65. gang

Foreningen NORDEN Odense - lokalafdeling har igen i år fejret Lucia sammen med Odense's svenske venskabsby - Norrköping. Det har fundet sted i alle årene siden 1946. Lokalafdelingen står hvert år for arrangementet i et tæt samarbejde med Odense kommune og Fyens Stiftstidende. I fjor var det således 65'de gang i træk, og hver gang er det sket i form af borgmesterens dobbeltkroning af såvel en dansk som en svensk luciabrud, først i Odense og efterfølgende i Norrköping på selve Lucia - aftenen. I Odense var det således borgmester Anker Boye, der foretog prisuddelingen. Her ses et glimt af det smukke optog i byens koncerthus.

Nordiska Bokens Dag - for 1. gang i Helsingør

I 17 år har Foreningen NORDEN´s afdelinger i Helsingborg og Helsingør stået bag arrangementet Nordiska Bokens Dag i Stadsteatret i den svenske by, hvor 500 hvert år er mødt op for at høre – og møde kendte forfattere fra de nordiske lande.

Den 13. november blev arrangementet for 1. gang afholdt på den danske side af Øresund på det nye Kulturværftet. Også på den danske side af sundet var der stor tilslutning til arrangementet, især fra svensk side, og tilhørerne mødte så store navne som bestsellerforfatteren Jan Guillou, den islandske forfatter Einar Már Gudmundsson (som er nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris 2012), fra Norge deltog forfatteren Hanna Østervik, fra Finland debutanten Philip Teier og fra Danmark forfatteren Christina Hesselholdt, som allerede for 16 år deltog i arrangementet i Helsingborg - dengang alene som børnebogsforfatter.

De fem nordiske forfattere blev interviewet på den store scene af dagens to programledere, Lars Svenson og Per Johansson. Deltagerne læste desuden op af egne værker (dog ikke Jan Guillou, der mente, at en skuespiller kunne gøre det bedre), og forfatterne deltog bagefter i en populær signering af deres bøger.

Dialogen - og debatten mellem forfatterne var meget levende og blev af en tilhørerne, Jytte Testrup, oplevet som en ping - pong match mellem de nordiske deltagere på scenen.

Største arrangement

Dette litterære stævnemøde i Helsingør var årets absolut største arrangement for Foreningen NORDEN´s lokalafdeling.

-Vi måtte ud med raslebøssen hos bl.a. forskellige fonde og virksomheder, for der skulle skaffes 180.000 kr. til betaling af rejse - og opholdsudgifter for de fem forfattere, fortæller formanden, **Bent Roskjær**.

Den svenske NORDEN - afdelingsformand, *Arne Johansson*, der har været hovedmanden bag arrangementet i Helsingborg i årenes løb, glædede sig over Kulturværftets værtskab i år.

-I har jo fået Danmarks smukkeste bibliotek, næst efter Den sorte Diamant i København, så jeg opfordrede vores medlemmer til at komme i god tid, så de kunne nå at kikke nærmere på biblioteket og nyde udsigten fra Kulturværftets forskellige etager og vinkler, udtalte den svenske formand.

Det store arrangement i Kulturværftet blev afsluttet af Bent Roskjær, der overrakte forfatterne hver en gavepakke med god dansk chokolade. ■

Fra debatten på den store scene ses her fra venstre programlederen Lars Svenson, forfatterne Philip Teir, Jan Guillou, Hanne Ørstavik og Christina Hesselholdt samt programleder Per Johansson.

Vinderopskrifter fra Grønland og Norge

"Fisk i pakke" og "Majroesnack" blev vinderne af Nordisk Klimadags store opskriftskonkurrence for børn og unge. Vinderbidragene blev udvalgt af kendte kokke og madskribenter fra alle de nordiske lande samt Færøerne, Grønland og Åland.

Årets tema for Nordisk Klimadag var "Mad og klima", og konkurrencen gik ud på at lave en snack eller et mellemmåltid som er klimavenlig og sund. Konkurrencen forløb over hele efteråret og kulminerede på Klimadagen den 11. november.

Førstepræmien i konkurrencen for 10-14 årige går til skolen Ottooqqap Atuarfia i Quassiarsuk, Grønland, som har lavet en snack af majroer.

– Dette en ægte snack: Super enkel, velegnet som mellemmåltid eller "to go". Den er lavet af klassiske, lokale råvarer, tilberedningen er klimavenlig og bruger ikke meget energi. Opskriften bygger elegant på renhed, enkelhed, friskhed og etik, konstaterer juryen i sin begrundelse. ■

P P

Magasinpost UMM
Id nr.: 46517

Stor opgave løst af lokalafdeling

-Foreningen NORDEN i Herning har gjort et scoop! Det mener vi selv. Det er lykkedes for os at få Bjørn Eidsvåg med band til Herning den 27.marts, hvor Herning Kirke åbner dørene til koncert med den norske trubadur og hans orkester, fortæller lokalafdelingens kasserer, *Birgit Sørensen.*

Bjørn Eidsvåg er en af Norges mest folkekære sangskrivere og trubadurer, og han har imponerende 24 albumsudgivelser bag sig - senest "Rundt neste sving" fra 2010. Bjørn Eidsvåg er oprindeligt cand.theol. og har bl.a. arbejdet som psykiatrisk sygehuspræst, inden musikkarrieren foldede sig ud.

Bjørn Eidsvåg

Efter tragedien på Utøya var Eidsvåg en af dem, der sang til flere mindehøjtideligheder. Eidsvågs sange handler om livet, når livet mærkes. Om den eksistentielle smerte, vi oplever. Når vi erfarer krise, sygdom eller død. Om betydningen af nærvær og håb midt i magtesløsheden.

-Det er et større projekt og et rimeligt stort budget, vi her arbejder med. Herning Kirke kan rumme 300 personer. Hvis alle pladser bliver solgt, har vi overskud. Det tør vi dog ikke satse på, så jeg har søgt hjælp i forskellige fonde - Lysgaard Fonden, Nordea Fonden samt søgt om underskuds-garanti ved Kulturelt Samråd i Herning Kommune, fortæller Birgit Sørensen.

Koncerten er arrangeret af Foreningen NORDEN Herning i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse og Personaleforeningen på Regionshospital Herning.

Billetter sælges via www.fofherning.dk efter først-til-mølle-princip.Billetpriser: 180 kr. og 159 kr. for pensionister. ■